

Naročnina

za državo SHS:
na mesec ..... Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno ..... Din 30

Slofona Izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji ..... Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEC

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis se ne vrčajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnitva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzertate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Skrupcata.

Najslabša vseh vlad, kar si jih je mogoče misliti, vlada Pašić-Pribičevičeva, ni doselj ustanovila ničesar, kar ne bi bilo izrazito strankarsko, šušmarsko in pa reakcionarno. Vrhunec vsega pa tvori zakon o ljudskih šolah, ki ga je izdelal Pribičevič. Ta je že tako ranič, da ga niti poslanci vladne večine, ki sicer glasujejo za vsak vladni načrt kakor marijanete, ne morejo izpeljati prebaviti in so ga vsled uničujoče kritike opozicije, zlasti poslancev Sušnika in Bazale, primorani vsaj v nekaterih najbolj kričečih točkah predelavati. Kljub temu bo seveda iz ničvrednega načrta postal enako ničvreden zakon, ker Pašić in Pribičevič že skrbita, da se ne bi preveč prestiliziral. Zakon bo postavil pouk na nekonfesionalno — v praksi protikatoliško — podlago, bo ljudstvu vzel vso, tudi najrahlejšo ingerenco na vzgojo svojih otrok, šolska samouprava sploh izgine, vse šolstvo pa postane goli instrument v rokah ministra; najhujše pa se bo godilo učiteljstvu, ki se po tem zakonu degradira še pod ostalo uradništvo. Učiteljska stalnost postane iluzorična in učitelj se bo tako dolgo brez disciplinarne preiskave od ministra kaznoval, šikaniral in prejavljal, dokler ne postane mehak kakor goba ali pa — iz učiteljskega statusa izgine.

Naši lažisamostojni lažidemokratski režimije Pribičevičev načrt seveda hvalijo. Oni obožujejo vse, kar pride odzgoraj, pa naj bo še tako slabe kvalitete. Ni jim mar zato, če slovensko ljudstvo odslej izgubi še tisto mrvice demokratičnega vpliva na šolstvo, ki se je še kot preostanek na tem polju ohranila. Ni jim mar, če bo učitelj postal pravi hlapac Jernej, napram kateremu je konkordatski učitelj, ki ga zmerjajo z »mežnarjem«, bil pravi gospod; njim je mar samo to, da dobre brezvoljnih priganjačev za svojo stranko v učiteljstvu brez hrbitenice in mozga. Tako slovenski »naprednjaki« in »svobodomislici«.

Cisto drugače pa sodijo Srbi, ki se ravno tako imajo za napredne in svobodoljubne. V »Svobodnem Narodu«, glasilo demokratskih srbskih učiteljev, je objavil bivši predsednik jugoslovenske UJU o Pribičevičevem ljudskošolskem skrupcu sledeče:

»Kar je najbolj nesimpatično v tem projektu in kar je za učitelje naravnost strahovito, to je, da ta projekt izloča učiteljstvo v pogledu njegovih pravic iz vrst ostalih uradnikov in ustvarja zanje v pravnem položaju bedno srednjeveško suženjstvo. Niti eden dosedanjih zakonov o narodnih šolah ni dajal tako strahovito omogočje v roke ministru, kakor jih dajejo posamezne določbe tega projekta, s katerimi se ukinjujejo vse garancije, uničujejo vse dobrine, negirajo vse pravice družstvenega napredka in civilizacije. Očividno je, da je ta projekt v poslednjem času prišel iz rok znanih Avstrijev, ki vršijo danes ta važen posel, ne poznavajoči dosedanjih borb, ki jih je demokracija in ž njo tudi učiteljstvo v Srbiji vodilo. Vse reakcionarne naredbe so vsakemu naprednemu človeku nesimpatične, posebno še prosvetnim delavcem v Srbiji, ki se ne morejo pomiriti z uvajanjem avstrijskih prosvetnih metod (so veliko hujše od bivših avstrijskih. — Opomba.). Kratko rečeno: ves projekt je napravljen tako, da bi se z njegovo pomočjo mogla vršiti brezmejna korupcija nad celokupnim učiteljstvom naše države.«

Za zgled naj navedemo nastopno:

Novi uradniški zakon daje uradniku veliko garancijo z ustanovo disciplinskega sodišča, kojega naloga je, da ugotovi in sodi pregreške. Stari srbski zakon o narodnih šolah je dajal tako garancijo z ustanovo glavnega prosvetnega sveta in z določbo: učitelj ne more biti odpuščen iz službe brez zaslisanja glavnega prosvetnega sveta. Gospod Pribičevič pa je s svojim projektom zbrisal vse te garancije. On je, kar je neverjetno, vnesel v ta načrt določbo, da more kaznovati učitelja s premeščenjem brez povrnitve selitvenih stroškov, z upokojitvijo in odpustom iz službe, z izgubo vseh doseženih pravic in to brez disciplinarnega sodišča in brez zaslisanja glavnega prosvetnega sveta! Pa kar je še načrto, je to, da s temi kaznimi operira minister sam po svoji politični oceni. Zakon tedaj ne določa v pogledu disciplinskega postopanja prav nobenih jamstev, kar znači po Že izpričani praksi g. ministra Pribičeviča, da

bodostovala grda denunciacija strankarskega špijona ali ovadba kakšnega nerazsodnega policaja ali končno gola osebna mrčnja in osveta ministrov, da bo učitelj zletel iz službe z izgubo vseh dosedaj pridobljenih pravic. In vrhunec vsega tega je še določba, ki preprečuje ponovno vrnitev v učiteljsko službo. Pritožba na državni svet bi se mogla sicer vložiti v roku 15 dni, toda v veliko slučajih kaznovanja minister že sedaj ni hotel izdajati pravočasnega odloka, zato je očvidno, zlasti za učiteljstvo v oddaljenih krajih, da je njihova služba in obstanek, kakor tudi usoda vseh njegovih družinskih članov odvisna zgolj od služaja in volje onega, ki v ministrstvu sedi in vedri. Za danes končamo o tem, po-

kazati smo hoteli samo na reakcijo, ki se pravljiva v tem pogledu.«

Mislimo, da to za enkrat zadostuje. Pristavili bi le še, da so naši »samostojni demokratje« skrajno nepremišljeni in neprevidni pri sestavljanju svojih zakonskih skrupcu. Mar mislimo, da bosta Pašić in Pribičevič večno sedela v vladni? Prej ali slej bosta vendar morala dati slovo oblasti. Kaj pa potem? Ali ne pušča pregoreči gospod minister svojemu nasledniku v prosvetnem resoru s tem zakonom v rokah nevarno orožje, ki bi se moglo rabiti baš proti onim, ki v tem zakonu vidijo v sedanjih razmerah dobroto zase? Ali res ti ljudje ne vidijo dalje od svojega nosa? Zdi se, da res ne vidijo. Tem slabše zanje.

Skupščina ima zopet odmor.

PASIĆ HOČE VSE ZAVLECI. — VLADA REAKCIONARNE ZAKONE. — STJEPAN CIJE SVOJEGA PROCESA. —

HOČE PREJ SPRAVITI POD STREHO VSE RADIC ŽRTVUJE VSE ZA CENO ABOLICIJE RADICEVCI NEZADOVOLJNI.

Belgrad, 13. junija. (Izv.) Vlada je dala narodni skupščini nov odmor, češ, da ni narodni skupščini nič predloženega v razpravo. V poslanskih krogih je vsled nesposobnosti vlade, ki ima v rokah vodstvo vladne večine in nosi za njeno delovanje, oziroma nedelovanje polno odgovornost, zavladalo veliko nezadovoljstvo. Vsa dela zaostajajo radi tega, ker Pašić v spornih vprašanjih vsako odločitev zavlačuje in odlaga do skrajnosti. Kriva je njegova starostna počasnost in nezaupanje, ker vidi v vsaki stvari same pasti za vladu. Pašić hoče zavlačevati stvari do poslednjega trenutka, ki ga določa zakon in če se posreči, tudi še dalje. Njemu je na tem, da še prej spravi pod streho vse reakcionarne zakonske predloge, s katerimi bi odpravil neodvisnost sodnikov in svobodo tiska, tako da opozicionalni časopisi ne bi mogli več obsojati niti natisnila niti korupcije in da bodo sodišča postavljena pod pritisk politične uprave. Naša uprava je že sedaj reakcionarna, potem pa bi postala najbolj reakcionarna.

Opozicija je burno protestirala proti predlogu, da se skupščinske seje odlože, ker sama nudi dovolj gradiva za razpravljanje. Kar se tiče seje verifikacijskega odbora, je po izjaveh uglednih radikalov gotovo, da se ne bo vršila pred torkom, in to kljub slovesnim izjavam, ki jih je dal v svojem zmešanem govoru Uzunović. Kakor se vidi, so njegove objave brez vsake veljave, kakor so njegovi govor brez vsakega smisla. Med radicevcem je nezadovoljstvo narastlo. Danes je večina poslancev odpotovala v Zagreb, z njimi Pavle Račić, da se ponovno posvetuje s Stjepanom Radićem, v čem naj še popusti, da bi se Pašić umilil in pustil Stjepana Radića na svobodo. Jasno je namreč, da je Radić vse postranskega pomena in da mu je edino za to, da se njegov proces abolira. Po današnjih vesteh je preiskovalni sodnik v Zagrebu, ki je vodil vso preiskavo proti Stjepanu Radiću, prepustil zadivo državnemu pravdniku, zato je potrebno, da se zadeva abolicije pospeši.

Poslanci Jugoslovanskega kluba za olajšanje davčnih bremen.

VEČINA GLASOVALA PROTI RAZBREMENITVI LJUDSTVA. — DR. PIVKO TUDI GLASOVAL PROTI OLAJŠANJU DAVČNEGA BREMENA!

Belgrad, 13. junija. (Izv.) Na današnji skupščinski seji so razpravljali o izredno važnem predlogu, ki so ga stavili poslanci Vesenska, dr. Kulovec in tovarniški v svrhu omiljenja sedanje težke gospodarske krize in težkega stanja, ki vse prebivalstvo je pod nezgodnimi davčnimi bremenimi. Pod vladom PP pa so ta bremena postala nezgodna, tako da je sam finančni minister v pismu na finančni odbor priznal, da ne more misliti niti na najmanj povišanje davkov, ker so vsi sloji preveč obremenjeni. Navedeni Vesensjak in dr. Kulovec predlog je bil stavlen skupščini kot nujen spremiščevalen predlog zakona o takšah. V njem se predlaga, da se naj predvsem zviša eksistenčni minimum, od katerega dalje se mora plačevati osebna dohodnina, od dosedanja vsote Din 5000. — na Din 20.000. — Dalje predlaga, da se znižajo takse pri kupoprodajnih in prevzemnih pogodbah, posebno zahteva, da naj bi bili vsi prenos kmetiških posestev in nepremičnin živega in mrtvega inventarja do vrednosti 200.000 Din prosti vsake takse, kadar gre za prenos med možem in ženo, starši in otroci in med otroci. Predlog vsebuje v svoji celoti velika in nujno potrebna zboljšanja ter zmanjšuje davčni vijak. Od njega bi imeli vsi sloji koristi, posebno oni, ki so od davčne politike najbolj obremenjeni. Posl. Vesenska je v lepem govoru, v katerem je orisal sedanje stanje utemeljil nujnost predloga in apeliral na

večinske poslance, da naj glasujejo za nujnost in s tem pokažejo, da so pravi zastopniki ljudstva, ki ječi pod težkimi davčnimi bremenimi. Dasiravno so vladni poslanci priznavali nujnost predloga, je vendar vstal finančni minister Stojačinović, da nujnosti ne sprejme, ne da bi navedel kako motivacijo. Njegova izjava je napravila mučen vtis na vso zbornico. Poslanci Jugoslov. kluba so protestirali proti takemu sklepu vlade, v kateri sedi tudi dr. Žerjav.

Končno je predsednik dr. Subotić odredil glasovanje o nujnosti predloga. Za nujnost so glasovali vsi poslanci opozicije, dočim so poslanci večine radi izjave finančnega ministra glasovali proti. S tem je bil predlog odkljen. Pri glasovanju se je opazilo, da so številni poslanci vladne večine pred glasovanjem hitro izginili iz dvorane, ker niso hoteli prevzeti nase takuge glasovanja proti očividnim interesom ljudstva. Posl. Pivko pa se je pri tem posmehoval in z veliko vnuco vstal in glasoval proti Pribijemu to dejstvo posebej, da bodo slovenski Orjunci videli, kako dr. Pivko v resnicu za slovenski narod skribi, ne pa kakor pripoveduje po shodih in listih. Njegovo posmehovanje je izzyvalo burne proteste poslancev Jugoslov. kluba, ki so v številnih medkljivih ozigosali ta nastop dr. Pivka, da je moral končno v največji zadregi zapustiti skupščinsko dvorano.

Večina nočje delati.

POSL. ŽEBOT ZA ŽELEZNISKE UPKOJENCE — POSL. SMODEJ ZAHTEVA, DA IMEJ SKUPŠČINA VSAK DAN SEJE — VEČINI SE NE LJUBI.

Belgrad, 13. junija. (Izv.) Poročali smo že, da je posl. Žebot vložil na fin. ministra vprašanje radi neizplačanja pokojin železniškim upokojencem. Na današnji skupščinski seji je na to vprašanje odgovarjal fin. minister, češ, da je zadeva urejena in da sedaj dobivajo

Cene inseratom:
Enostolpna petina vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višino po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglasi v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri vsajem naročilu popust
izhaja vsak dan izvemši
ponedeljka in četvrtka po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v polovini.

ironično posmehoval. (Posl. Hodžar: »Zakaj se posmehujete bednim železničarjem? Ce bi vi tri mesece stradali, se ne bi smejali. Sramota! Škandal! Tomo Popović: »Mi smo stradali tri leta! — Hodžar: »Pa se vam ne vidi, da bi bili stradali! Ce bi bili stradali, se ne bi posmehovali. Sploh bi vas ne bilo tu. Kakor tu onih, ki so padli za domovino! — Tomo Popović trdi, da je stradal. — Hodžar: »Četudi ste stradali, se vam vendar nihče ni posmehoval! — Samostojni demokratični poslanci: »Cas je potekel! Naj konča z govorom! — Hodžar: »Vi niste predsednik, Žebot naj govoriti tako dolgo, da bodo dobili upokojenci, kar jih gre. Od samih besed fin. ministra ne morejo biti siti!«) Posl. Žebot zahteva, da se zadeva uredi v smislu njegove zahteve.

Nato se je prešlo na dnevni red in sprejet je bilo poročilo odbora za prešnje. Potem je bil izvoljen odbor za zakonski predlog o narodnem priznanju pokojnim vojvodoma Putniku in Mišenom. Sporazumno med vsemi klubji je bilo izvoljenih 18 vladnih članov in 8 članov opozicije. Nato je predsednik objavil, da se vrši prihodnja seja v četrtek 18. t. m. z dnevnim redom: Interpelacija poslancev Nikolića o zgradbi ministra za narodno zdravje in o prošnji ministra dr. Lukiniča, ki se nahaja v Karlovičih Varih.

Opozicija tega dnevnega reda ni hotela sprejeti in je burno protestirala proti temu, da se skupščinske seje odlagajo. Posl. Agatianović je protestiral in zahteval, da se naj postavi na dnevni red, ako vladu nimata svojih predlogov. Številni predlogi opozicije, pred vsem interpelacije in raznih predlogov. Njemu se je pridružil posl. Smodej in zahteval, da naj imata skupščina vsak dan seje. Jugosl. klub je vložil veliko število vprašanj na posemne ministre, in veliko interpelacij, ki obravnavajo vprašanja, ki so za ljudstvo življenskega pomena. Ministri na mnoga vprašanja še niso odgovorili, tako da je poteklo že par mesecev, odkar smo stavili razna vprašanja, na katera pa še nismo dobili odgovora. Zahteva, da pridejo na vrsto interpelacije o razpustu občinskih odborov, o odstavljanju županov, pregašjanju učiteljev in uradnikov, o brezposelnosti in izseljeništvu, o znižanju davkov, o izplačilu zakonitih prispevkov cestnim, oziroma okrajnim odborom, radi napačnega cepljenja svinj, radi znižanja carinskih tarif. Predsedništvo polaga veliko važnost na delo v odsekih. Odsek na delajo popoldne, skupščina pa naj ima seje dopoldne. Interpelacije so večinje kakor reakcionarni tiskovni zakon! (Obravnavanje in poskaganje.)

Pri glasovanju je bil predlog, da se seje odložijo od večine sprejet.

Razprava o ljudskošolskem zakonu.

Več predlogov posl. Sušnika sprejetih.

Belgrad, 13. jun. (Izv.) Odsek za ljudskošolski zakon je na današnji seji razpravljal o drugem oddelku, kateri je bil včeraj vrnjen posebnemu odboru, da ga prestilizira in redigira. Na zahtevo opozicije je bilo izvršenih mnogo izprememb. Na zahtevo posl. Sušnika je bil sprejet nov člen, ki določa, da mora prosvetni minister podpirati tudi tiste šole za zanemarjeno in abnormalno dečeo, ki bodo organizirane po zasebni iniciativi, ali pa od karitativnih organizacij in ustanov. Nadalje je bil sprejet Sušnikov predlog, da naj minister podpira gospodinjske šole.

Tiskovni zakon.

Belgrad, 13. junija. (Izv.) Odsek za tiskovni zakon je danes nadaljeval svoje delo. Obračunovalo se je sodno postopanje za kaznivo dejanja, storjena s tiskom. Predlog govori o »prvostopenem« sodišču, kakor so v Srbiji. V prečanskih krajih pa so za različna kazniva dejanja kompetentna različna sodišča. Vsled oster kritike so se pri čl. 74. v oklepajih določili izrazi okrožno sodišče. Od opozicije so govorili poslanc

da bi se iskanje materijalne resnice ne smelo opustiti vsaj pri takozvanih oficijskih deliktih, navedenih v čl. 46. in naslednjih. Obširno kritizira postopanje v zakonskem predlogu, ker je zelo različno od postopanja v prečanskih krajih, gazi zakon in uvaja nova načela, kar ni v korist zakonodaji. Posl. Grof kritizira določbo tega člena kot okrutne. Ves zakon je proti urednikom in listom naprjen, v njihovo zaščito pa ničesar ne vsebuje. Sicer onemogočuje dokazovanje materijalne resnice z določbo petdnevnega roka. Dr. Kojić in dr. Srškič sta branila vladni načrt, češ, da je kratki rok potreben, da se tožba ne zavlačuje. Posl. Smoček očita, da vlada vedno misli na politične tožbe. Listi pa imajo tudi z drugimi nepolitičnimi slučajmi posla. V interesu javnosti je, da morejo listi v slučajih zločinov objavljati svoje podatke, čeprav še nimajo zbranih vseh dokazov. Le na ta način je bilo mogoče mnogo zločinov čuvanjem varnosti odkriti, ki bili sicer ostali prikriti. Po vladnem predlogu pa bi bilo listom onemogočeno vršiti tudi to njihovo dolžnost. Večina je kljub temu sprejela čl. 74 z malimi spremembami v besedilu, kakor je bilo od vlade predloženo. Tudi pri drugih členih se je vršila debata. Večina je sprejela le nekatere predloge opozicije, ki so dali besedilu večjo jasnost. Čl. 88., ki določa, da sodišče ni dolžno iskati nobenih dokazov, je bil odložen do prihodnje seje. Člani opozicije so zahtevali, da mora sodišče na predlog strank zbrati dokazilni material od oblasti, do katerih stranke nimajo pristopa, na predlog strank pozvati priče, ne pa, da bi jih morale stranke same. — Prihodnja seja bo v pondeljek ob 4.

Dogodki v Maroku.

Barcelona, 13. junija. (Izv.) V barcelonsko pristanišče je priplul oddelek angleškega sredozemskega brodovja pod poveljstvom admiralja Sarella. Prijoh angleških ladij v barcelonsko pristanišče spravlja v zvezo z bojno špansko ofenzivo v Maroku.

Pariz, 13. junija. (Izv.) Uradno poročilo o bojih v Maroku ugotavlja, da je položaj na bojišču neizpremenjen, toda z ozirom na obsežno in dobro organizirano propagando Marokancev med domačini jako resen. Na strani Abd-el-Krima stope vsa marokanska pleme, tudi ona, ki se sicer zelo sovražijo med seboj. Kaj namerava ukreniti Abd-el-Krim prihodnje dni, je zelo negotovo. Po poročilih, ki jih je prejelo francosko poveljstvo, namerava napasti francoske postojanke na več mestih istočasno.

Madrid, 13. junija. (Izv.) Položaj pri Fezu je kritičen, ker se upirajo plemena tudi za hrbitom francoskih postojank. Desni breg reke Uergha so zasedli Kabili.

Madrid, 13. junija. (Izv.) Pritisk marokanskih čet na francoske oddelke pri Uerghi je vedno močnejši.

Nacionalna revolucija na Kitajskem.

Berlin, 13. junija. (Izv.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« objavlja oklic v tujini bivajočih Kitajcev. Oklic se začenja z gesлом: Kitajska Kitajski! V oklicu zahtevajo, naj tujci na Kitajskem čimprej zapuste deželo, predvsem naj odpljujejo tuje vojne ladje iz kitajskih pristanišč. Boje v Šanghaju označuje oklic kot začetek nacionalne revolucije na Kitajskem.

Sanghaj, 13. junija. (Izv.) Na vseh zborovanih štrajkujočih delavcev zahtevajo, da se gospodarske zveze z Anglijo in z Japonsko prekinejo. Če vlada tej zahtevi ne bo ugodila, in sicer v 14 dneh, bodo proglašili generalni štrajk po celi državi.

Peking, 13. junija. (Izv.) Trgovska zbornica v Šanghaju dobiva znatno podporo od trgovcev v Pekingu, Tientsinu in z indijskimi

otokov za podporo štrajkujočih delavcev. Tuja podjetja imajo vsled štrajka doslej nad 10 milijonov dolarjev škode.

Peking, 13. junija. (Izv.) Nemiri so trajali v mestu tudi še to noč. Tuje trgovine so zaprte. Štrajk je popoln.

Newyork, 13. junija. (Izv.) Položaj na Kitajskem smatrajo za tako resen, ker prevladuje prepiranje, da gre za narodno prebujenje 400 milijonskega naroda. Po semkaj došlih poročilih imajo nacionalistični kitajski dijaki celokupno prebivalstvo za seboj. Značilno je, da so se društva ameriških kristjanskih mladih mož začela zavzemati za pravice zatiranih Kitajcev.

RUSIJA ZA KITAJCE.

Moskva, 13. junija. (Izv.) Centralni odbor ruskih strokovnih organizacij je poslal štrajkujočim delavcem v Šanghaju podporo v znesku 50.000 zlatih rublov.

Moskva, 13. junija. (Izv.) Včeraj se je vršila velika protestna demonstracija proti postopanju evropskih oblasti na Kitajskem s kitajskimi delavci. Sprejeta je bila resolucija, ki zagotavlja kitajske dijake ruskih simpatij.

Italija.

VATIKAN IN VLADARSKI JUBILEJ VIKTORJA EMANUELA.

Rim, 13. junija. V polemiki z »Giornale d'Italia« ugotavlja »Osservatore Romano«, da je ostalo stališče Vatikana nasproti sedanji italijanski kraljevini, izisli iz dogodkov leta 1870., isto, kakor ga označuje protest Leona Trinajstega povodom zasedbe prestola po Viktorju Emanuelu III. pred 25 leti. Zato je umevno, da se katoliška duhovščina in katoličani kot taki niso mogli udeleževati proslave te 25-letnice.

ITALIJANSKI IMPERIALIZEM.

Rim, 13. junija. »Tribuna« pričuje Rastignacov članek o smereh, v katerih se mora razvijati italijanska zunanjščina politika. Italija ne potrebuje nikakih paktov za varstvo svojih meja, katere bo že sama branila, marveč pakt za svojo ekspanzijo preko meje. Italija s svojim hitro naraščajočim prebivalstvom potrebuje imperialističnega duška, ako noče narodno umreti.

DIPLOMATIČNI POGOVORI V RIMU.

Rim, 13. junija. Včeraj popoldne je sprejel Mussolini francoskega in belgijskega poslanika, s katerima je imel dalše pogovore. Angleški poslanik je opetovan posetil zunanjino ministerstvo. Gre za italijansko stališče na sproti angleško-francoskemu garancijskemu paktu.

Načrt novega šolskega zakona v upravno-pravnem oziru.

Upravljanje šolske imovine.

Kdo upravlja šolsko imovino, kdo zastopa šolsko občino na zunaj, kdo in pod kakšnimi pogoji sklepa zanje pogodbe itd., tega v načrtu ne najdeš. Ako vzameš čl. 120, potem bi bil v to poklican minister sam izvzemši nastavljena šolskega sluge, ki ga nastavlja šolski vodja. Krajevni šolski odbor ima namreč svoje dolžnosti takšativno naštete, prav tako drugi prostveni organi, dočim je ministrova pravica neomejena. Vemo, da tako daleč pri sestavi načrta niso hoteli, toda pozabili so pa le najvažnejše določilo, t. j. odnos krajevnega šolskega odbora in šolske občine, ker iz načrta ne sledi, da bi bil pravni zastopnik šolske občine morda občinski odbor. Kakor rečeno stvar prav v tem bistvenem vprašanju

bi ga smatral lahko za Azijca. Vendar se divjak ne zataji.

Torej s tem sva se seznanila. Povedal mi je, da je študiral v Buenos Aires in v St. Louis v Zedinjenih državah; da je prišel domov in nastopil kot duševni delavec. Pečal se je z različnimi stvarmi: bil je domač učitelj, profesor, urednik, pisal pesmi in prozo, pa njegovi rojaki niso imeli razumevanja za njegovo duševno delo. Njegove prispevke so listi plačevali po kvantiteti (steli so vrstice), ne pa po kvaliteti. Tako ni mogel ne živeti ne umreti. Ker se je bil potegnil precej energično za svojo eksistenco, so njegovi rojaki sklenili, da ga ubijejo, ker ni potreba, da bi duševni delavci živelj. On je za to izvedel, ušel in je po mnogih nezgodah in ovinkih prišel v Monrovia. Tu so ga prijazno sprejeli in sedaj živi prav dobro. Imajo ga za prijatelja liberalnega naroda, država mu plačuje hotel, avtomobile ima na razpolago in najuglednejše rodbine se pulijo, kdaj ga bo katera povabila na kosilo ali na večerjo. Tupatam napiše kak članek o Liberiji, kar dnevniki z vso slastjo in ponosom beležijo.

On je že več mesecov v Liberiji in mi je pripovedoval marsik zanimivega, kajti on ima kot prijatelj naroda pristop povsed. Ko sem mu povedal, da sem iz Jugoslavije, me je najprej vprašal, kje je ta Jugoslavija; da je slišal, da je nastala po svetovni vojni, da pa ne ve, kje je, in če ni v Aziji. Odgovoril sem mu, da je sicer bližu Azijo, da pa je v Evropi, na kar mi je z vznešenimi besedami čestital.

Georges:

Socialna smrt.

Monrovia, 1. junija 1925.

Upam, da si prejel moje zadnje pismo, s katerim sem Ti bil poslal pod naslovom »Veseli dan ali Matiček se ženi« popis justifikacije Simona Swifta. O celih prireditvih sem izvedel precej podrobnosti, od katerih je najzanimivejša ta, da so gospodje med slavnostnim plesom začeli iz ljubosumnosti pretepati svoje žene in da je še slavljeni delinkvent napravil red, ko jih je opozoril, da jem ne more napraviti nobene škode, ker zanimanje ran preneha kmalu po šesti uri zjutraj.

Tukaj sem zdaj že dobre tri tedne. Nastanil sem se v hotelu »Pri rajskega ptiči«, katerega lastnik je neki Čeh. Tu se nastanjuje vsi tujci. V hotelu »Pri ekvatorju« se zbirajo le rodoljubi z deželi in desničarski nacionalisti, ki ne samo vse tuje silno po strani gledajo, temveč tudi domačine, ki z njimi občujejo, ne le z besedami, temveč tudi dejansko napadajo. Toda taki slučaji so redki, zlasti zato, ker niso napadalci nikoli nič krivi, oziroma so neznan.

V tem hotelu sem napravil silno zanimivo znanje z nekim Patagoncem. Mož je silno zanimiv. On je sin nekega indijskega poglavarja v Južni Patagoniji, ki pa spada še pod Argentinijo. Tip je lep. Visok skoraj dva metra, okoli trideset let star, vitek, drzen in bojevit kakor njegov rod, ima pa silno malo indijskega v obrazu. Če bi imel drugačne lase,

ni jasna in bo minister sam uredil to najvažnejše gospodarsko pravno vprašanje po čl. 193 ter lahko tudi odredil, da sme sam prodajati šolske stavbe, ki jih je politična občina gradila, ali sekvestrirati šolske fondne, ker ni organa, ki bo po zakonu mogel to braniti!

Peticijnska pravica.

Načrt predvideva, da se mora vsakdo obrati na višja mesta — tudi izven hierarhičnega kroga stojecih — po službeni poti, t. j. začeti mora pri najnižji inštituci, sicer se vloga ne bo reševala, učitelje pa zadene celo kazeni.

S tem se hoče morda res povzročiti, da višja inštitanca ne bi prejemala nepopolnih vlog in da bi se stvar ne zakasnila, ko se vrže najnižji inštitancam v spoplinitve, toda to vlagatelji sam dobro ve in ta nevarnost je mnogo manjša nego nevarnost, da bo instanca, zoper katere voljo je vloga, vlogo pridržala pri sebi, vlagatelja pa radi nje šikanirala do krvi. Ta vojaška reglementacija šolske upravne poti je po našem mnenju najjasnejši dokaz, da predlagateljem načrta ni bilo na srcu šolstvo, ki neobhodno potrebuje stika z narodom in njegove pobude, sicer ne bi na ta način izključevali ljudstva od uprave in mu jemali po ustavi zajamčeno pravico. Samo potom parlamentarnih zastopnikov bo torej mogoče točno obvezati g. ministra o šolskih Potemkinovih vaseh, ki mu jih bodo gradili podrejeni organi.

Oblasti in njihova pristojnost.

Vprašanje šolskih oblasti in njihove pristojnosti je poleg disciplinskih določil v načrtu najzadostnejše in brez vsake pravne logike. Pojmi so nametani križem, pristojnost, inštitučna pot tako nejasna, da se bodo spori v najnavadnejših vprašanjih v bodoče kar otipali. Načrt gre preko zakona o obči upravi in samoupravi ter se na eni strani lomi v pristojnost velikega župana, na drugi strani pa uvaja tako brezmiselnne inštitučne poti, uvaja celo vrsto činiteljev v šolsko upravo, da bo potreben poseben kažipot za posamezne upravne akte, kakor tudi cela vrsta pravilnikov — čemu pa bo čl. 193! — ki bodo urejali razmerje med temi činitelji. Če pa še nadalje pomislimo, da pozna zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih le eno samo pritožbeno inštitanco, da uvaja načrt pritožbe celo od okrajnega šolskega nadzornika direktno na ministra ali pa ustvarja kazensko upravo ali sodno kompetenco o eni in isti stvari, ne da bi vsaj nazgoraj omejil sankcijo, če v drugem primeru določa kazensko kompetenco po višini kazni, ne pa, recimo, po teži delikta, potem je vsa pravna zmenjava tega načrta na dlani.

Politične vesti.

»Samouprava« in nedeljski govor dr. Korošca. »Samouprava« se bavi z nedeljskim govorom dr. Korošca v obširnem članku pod naslovom »Klerikalna drskost«. »Samouprava« zamerja dr. Korošcu, da se je »predrznil« govoriti o sporazumu med radikalni in radičevci. Mi ne vidimo v tem nobene »drskosti«. Ali ne vé danes ves svet, da se radikalni pogajajo z radičevci? Kar pa svet vé, o tem ima tudi pravico govoriti in vsak sme povedati o tem tudi dr. Korošec, prav tako kakor so si jo prilastili tudi samostojni demokratije in tudi radikalni! Zakaj »Samouprava« tem ne očita prednosti? »Samoupravi« ni prav, da je dr. Korošec povedal, kako si on zamišlja pravi sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci in prav, da daje Hrvatom in Slovencem to, kar zahteva dr. Korošec, že vidovdanska ustava. To je trditev, ki je že stokrat ovrena. Vidovdanska ustava priznava pač vsem enake državljanske pravice, ne daje pa nobenih jamstev Hrvatom in Slovencem, da morajo imeti svoje pravice tudi kot narodi. To je temeljna razlika, ki naša mišljena loči, kajti

vidovdanska ustava temelji na hipotezi, da smo trije narodi en sam narod, narod ne samo v političnem, ampak tudi v etniškem smislu, mi pa pravimo, da so Slovenci poseben narod kakor so to tudi Hrvati in Srbi. Hudo je zgodila »Samouprava« tudi dr. Korošec ugotovitev, da vlada v državi SHS Pašićev absolutizem in se izgovarja, da je naša ustava demokratična, da odločuje le volja naroda itd. Ali nas ima »Samouprava« res za tako naivne, da ne vemo, kdo in kako in s kakimi sredstvi »narodno voljo« umetno dela? Nato pa nam »Samouprava« našteva, da imamo Slovenci pod »demokratičnim centralizmom« svoje vsečilišče, slovenske gimnazije in nam obeta tudi široke samouprave. Ali pa »Samouprava« ne ve, da nam Pribičevič lahko z eno potezo peresa vse slovenske znanstvene in kulturne ustanove ukine? Samouprave po zakonu o samoupravah pa niso drugega kot karikatura samouprav, ker bo minister lahko vsak sklep samoupravnih zastopov kratkomalo ukinil, če se mu bo tako zazdelo. Take samouprave so papirnate samouprave in pesek v oči in zato jih mi tako niti ne imenujemo. Kasen pa je konec »Samoupravinega« članka: »Mi smo uvereni, da će mase slovenačkog naroda, kad tad, osetiti, da su jim Srbi prava bratu...« — Ne vemo, čemu je »Samouprava« postavila na koncu pikice. Ali mar sama temu ne verjame, kar je »pisala. Sicer pa sami vemo, da se Slovenci in pošteni demokratični Srbi zavdijo razumejo in se bodo še bolj samo s Pašićem in njegovimi trabanti se ne bomo nikoli.

Slaba vest. Včerajšnje »Jutro« so spravile iz ravnotežja interpelacije posl. Serneca o razmejitvi na Notranjskem. Konstatirali smo že, da je bila razmejitev izvršena pod vlado, v kateri sedi dr. Žerjav in je zato samostojnim demokratom ta interpelacija zelo neprijetna. Notranjci namreč čutijo, kako sta jih Žerjav in Kramar v volivni borbi februarja meseca vlekla, in sicer še potem, ko so bile meje že definitivne. Da najbolj omejene med svojimi braci še reši za svojo stranko, kar naenkrat spet »Jutro« proglaša kot krvce dr. Korošca (cesa ni on vsega krv v demokratskih očeh!). Kulovca in Vesenjaka. Natvečti hoče slovenski javnosti, da je bilo to določeno že v Opatiji pod Davidovičevim vlado. Naj zanes danes zadostuje, kaj je »Jutro« samo takrat pisalo. Tako so pod Davidovičevim vlado demokratje poročali v svojem listu z dne 28. avgusta 1924: »Razmejitevna dela z Italijo še niso dovršena. Razmejitevna komisija je zbravala v Opatiji in je prišla do pozitivnih sklepov le glede nekaterih vprašanj. Razmejitev je izvršena le glede onih točk, ki niso bile sporne. Na važnih mestih meja še ni določena. O tem se bodo pogajanja vršila šele kasneje.« — Zakaj gospoda danes piše neresnicu? Ali zato, da zakrijejo sramoto radi Windischgrætza, ki si je pod dr. Žerjavom izvojeval italijansko državljanstvo, da se reši sekvestra in znanih demokratskih prijetnosti? Ostalo bo dejstvo, da je Notranjska pri razmejitvi pod sedanjim vlado trpela ogromno gospodarsko škodo, pa tudi to, da bo naša država radi govorov ljudi plačevala Windischgrætzu težke stotisočake.

G. Prepeluh snuje, kakor čujemo, novo »Zvezo slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev«. Le čemu mu bo, ko mu niti republika ni prinesla drugega kot blama

Dnevne novice.

POSLEDNJA ČAST V NAŠI DEŽELI UMRLIM ITALIJANSKIM VOJAKOM IZZA SVET. VOJNE.

S tistim globokim čustvom pietete in medsebojne pripadnosti, s katerim italijanski narod sploh časti svoje sinove, je poskrbela italijanska vlada, da so se zbrala tripla v Slovensiji med svetovno vojno pokopanih vojakov italijanske armade, v katero svrhu se delj časa mudi med nami vojaški duhovnik don Roberto Brusone. V soboto 13. junija dopoldne se je pa naznačil pogreb 25 italijanskih častnikov, oz. vojakov iz sv. Krištofa na glavni kolodvor, da jih prepelejo v domovino. Imena smo že navedli v 129. številki našega lista; spominjam, da so vsi pokojniki umrli v bolnicah za ranami, dobljenimi v fronti.

Ob pol 10 dopoldne se je slovesni sprevod s sv. Krištofa izvršil na izredno slovesen in genljiv način. Ostanki za domovino padlih, pa daleč od nje umrlih vojakov so se položili v preproste četveroglate za prenašanje kako praktične krste s Mirimi ročaji. Na vsaki krsti je bil lvorjev venec z italijanskimi trakovi. Vse krste je blagoslovil g. knezoškof dr. A. B. Jeglič ob asistenci gg. kanonikov dr. Mrkarja in dr. Klinarja, nakar se je začel pomikati naravnost veličasten sprevod. Sprejde je za žalno zastavo in sv. krizem korakala častna stotinja našega vojaštva, godba dravske divizije, igrajoč žalostinke, osem prekrasnih vencev: od ital. vojnega ministritve, od ital. ministrstva za zunanje zadave, od ital. poslaništva v Belgradu, od ital. generalnega konzulata v Ljubljani, od sorodnikov, nadalje od veleške županstva, od častnikov ljubljanskega posadke in od mestne občine, eni z italijanskimi, drugi z jugoslovanskimi, oziroma belo-zelenimi trakovi ljubljanskega mesta. Nato dva vozova z g. knezoškofom in asistenco, potem krste. Aranžma je bil jako lep: najprej štiri krste in sicer naloženi po dve na lafeti, ki ju je peljalo vsako po šest konj, zatem so nosili po 4 naši vojaki peš ob ročajih po eno krsto, vsega 17 krst, sklep pa sta tvorili zopet dve šesterovprežni lafeti s širimi krstami. Za krstami so stopali: polkovnik Visconti-Prasca, vojni ataše pri Ital. poslaništvu v Belgradu in polni uniformi z mnogimi odlikovanji, njemu ob strani pa tukajšnji ital. generalni konzul marki Paterno di Sessa, ital. vojaški duhovnik, takisto z odlikovanji, don Brusone ter generalnega konzula tajnik; nadalje zastopniki drugih držav v Ljubljani: dr. Beneš (Čehoslovaška), de Flache (Francija), Strautz (Avstrija), Strucelj (Portugal) in Dular (Belgia). Nato so sledili zastopniki vseh naših oblasti z velikim županom dr. Baltičem na Ščelu, ves častniški zbor tukajšnje garnizije, zastopniki mestne občine, vseh ostalih uradov, trgovske zbornice in ljubljanske duhovštine ter redov. Dolgi sprevod je zaključila baterija topniškega polka.

Sprevod se je pomikal po Dunajski, Sodni in Miklošičevi cesti na glavni kolodvor ob spalirju vojaštva in mnogoštevilnega ljubljanskega občinstva, ki je spoštljivo izkazalo poslednjo čast vojakom, ki so za svojo domovino umrli častne smrti v naši zemlji. Na kolodvoru so se krste položile pred wagon, ki odpelje tripla pokojnikov v domačo zemljo. Tu jih je knezoškof še enkrat ob obrednih molitvah blagoslovil, vojaki zunaj so oddali poslednji salut, istotko baterija. Kot načrtni vojak posadke se je general Živković v francoskem jeziku poslovil od »trupel junakov, ki se pokrita s častjo in slavo za vse čase, vračajo v svojo domovino«, se spomnil »skupnih žrtev, ki so v veliki vojni padle za pravico in svobodo« ter se zahvalil pokojnikom za to, kar so do-

prinesli s svojo smrtnjo za skupno stvar. Nato je ital. generalni konzul marki Paterno di Sessa v izbrani besedah proslavljal tripla padom bratov in se končno zakvalil jugoslovanskim civilnim, vojaškim in cerkvenim oblastem, konzulom in slovenskim korporacijam, ki so »s svojo udeležbo dale tej ginalji slovenskih visok pomen človeškega sočutja, združenega s plemenitom čustvom bratstva, ki vse ljudi združuje v boli.« Končno je ital. vojni ataše v Belgradu, polkovnik Visconti-Prasca v krepkih v srce segajočih besedah poudaril, kako da je najlepša smrt »umreti s srcem vojaškim in dušo krščansko«, »izpolniti najsvetjejo dolžnost, ki jo more imeti človek«; se spomnil »sinjega vence lepih zelenčnih gora slovenskih«, ki so gledale tako dolgo ta tripla, in se končno »v imenu italijanske armade in mater, kojih srca bijejo v pričakovanju svetih ostankov njihovih sinov, globoko ginjen zahvalili oblastem in korporacijam slovenskim, ki so počastile naše mrtvice z manifestacijo, razovedajočo visoko in nepozabljivo idealnost.« Z žalostinko godbe dravske divizije se je žalna svečanost zaključila.

ZAHVALA.

Od g. generalnega konzula Italije, markija Paterno di Sessa, smo naprošeni, da objavimo:

Generalni konzul Italije, vojaški ataše italijanskega poslaništva v Belgradu polkovnik Visconti-Prasca in vojaški duhovnik don Brusone, ginjeni po spontani in veličastni manifestaciji ob prilikl prenosa trupel italijanskih vojakov, globoko zahvaljujejo Njego prevzetenost g. knezoškofa dr. A. B. Jegliča, vse civilne in vojaške oblasti, mestno zastopstvo in druge slovenske korporacije ter ves visokomisledi in plemeniti slovenski narod za sodelovanje in udeležbo pri žalni svečanosti prenosa.

Kongres jugoslovenskih veterinarjev v Ljubljani. Za kongres veterinarjev, ki se vrši v dneh 18., 19. in 20. t. m. vlaža splošno zanimanje. Kakor doznavamo so došle prijave za kongres iz vseh krajev naše kraljevine. — Poleg tega se vdeleži kongresa osebno tudi gosp. poljedelski minister in gosp. vojni minister po zastopniku. — Operno gledališče priredi na čast došlim gostom dne 19. t. m. predstavo »Hoffmanove prijedelke«.

Otvoritev našega paviljona v Parizu. Prihodnji teden se ob navzočnosti trgovinskega ministra Grisogona otvoriti naš paviljon na razstavi za narodno dekorativno umetnost v Parizu.

Zanimiva letoviščarka. »Gottscheer Ztg.« poroča, da je prišla na Kočevsko na letovišče gospa Lucija Heel roj. Mentil, ki je l. 1895. zapustila svojo domovino in se izselila na otok Honolulu. Po tridesetih letih je sedaj prvič obiskala svojo staro domovino.

Ameriški Kočevarji na obisku v domovini. Kakor poroča nemško kočevsko glasilo, je doseglo na obisk iz Amerike 20 Kočevarjev.

Automobilski promet Kočevje-Brod. Od 6. t. m. vozi med Kočevjem in Brodom vsak dan poštni avto. Odhod iz Kočevja ob 12. uri opoldne, vrnitev v Kočevje prihodnji dan ob 10. uri dopoldne.

Jugoslovanke! Od danes dalje bodo zastopnice združenega ženstva pobirale podpise za popolno izenačenje drž. zakona v dednem pravu moških in ženskih sorodnikov. Jugoslovanske državljanke, podpišite!

Naši »slovenski« operi je ravnateljeval doslej Hrvat Rukavina. Na veliko veselje in v veliko zadoščenje vse slovenske javnosti nas sedaj ta gospod zapusti, toda nasledoval ga

ne bo Slovenec, ki menda edini spada na celo slovenske opere, temveč zopet Hrvat ali Srbi, kaj pač je njegov naslednik. Res čudimo se našim glasbenikom, da tako ponizno prenašajo te brce sebi in slovenski glasbeni kulturni.

Popravek. V članku »Načrt novega šolskega zakona v upravno-pravnem oziru« v 129. štev. se je vrnila neljuba napaka v drugem stolpcu. Namesto »Sedanja osemrazrednica — strah vsakega učitelja in gospodarja — bo pela svojo še žalostnejšo pesem« mora stati »sedanja enorazrednica itd.«, kar pa je utegnil glede na nadaljnja izvajanja v članku vsak že sam popraviti.

Invalidska beda. Iz invalidskih vrst prejemamo številne dopise, v katerih se prizadeti invalidski reveži bridko in ogroženo pritožujejo nad zavlačevanjem invalidskega zakona. To ogroženje je povsem umilivo, ko se ljudje zavedajo, kako brezstrčno jih sedanja vlada in nje večina zanemira. Invalidi vedo, da bi bili že davno pošteno preskrbljeni, če bi bila ostala Davidovičeva vlada, ki je hotela uveljaviti mnogo boljši invalidski zakon, nego je zakonski načrt sedanja vlade. Pa se tega zavlačujejo. Po pravici naglašajo invalidi, da je Jugoslavija edina država, ki še po šestih letih nima invalidskega zakona. Krvido za to nosita edinole sedanja vlada in njena večina.

Dve žemlji na dan: Prejeli smo: Vpokojenec sem, ki sem bil 37 let v službi finančne kontrole in šel v pokoj kot popolnoma ohromel hiralec z letno pokojnino 2301 K 12 v.; sedaj dobivam ne polnih 48 Din mesečno ali dober dinar na dan. Imam torej za dve žemlji dnevno. In vendar sem pošteno služil 37 let in sem svoje zdravje in svoje moči izgubil v javni službi. Ali res ni pravice in usmiljenja za nas vpokojence?

Smrt na morju. Snoči smo prejeli iz Pariza na slednjeno brozavjko: Nenadno je umrl na morju Jakob Demšar.

Iz državne službe. Postavljeni so: Pri upravnem sodišču v Celju za tajnika dr. Ivan Gračnar, za priravnika odvetniški kandidat dr. Jurij Štempihar, na gimnaziji v Mariboru za profesorja I/5 dr. Fran Mišič, za pravne praktikante Jože Arko, Valentim Benedik in Henrik Lučovnik, na osnovni šoli v Trebnjem za šolskega upravitelja II/1 Ivan Vozel, na osnovni deklinski šol v Smilhelu pri Novem mestu za upraviteljico II/1 Marija Bartel iz Prečne. Odpuščen je iz službe jetniški paznik v Mariboru Vekoslav Poterč.

Iz uradnega lista št. 53 z dne 11. junija 1925. Pravilnik o carinskih posrednikih; odločba s katero se razširja območje pri carinarnicah, kjer se ustanovljene centralne carinske blagajne; izpremenba in dopolnitve v pravilniku iz izvrševanje odredb o državni trošarini; naredba, s katero se podaljšuje rok za izdajanje objav za polovično vožnjo državnim nameščencem do 30. junija; razglas obeli velikih županov glede višine honorarja, ki ga morajo plačati privatisti za izprite na meščanskih šolah (za en razred Din 300.—, za dva razreda Din 1200.—, za končni izpit Din 600.—; otroki siromašnih invalidov in siromašne otroke učiteljski zbor lahko opristi); razpis stalnih učnih mest na osnovnih šolah ljubljanske oblasti; razglas glede trgovine z živilo v Medijurju (razveljavljena je prepoved nakupovanja živine prežekovalcev in svinj po selih izven sezanih dñi); pogoji za sprejem gojencev v brodarsko podčaštniško šolo mornarice; razpis dražbe lovov občin: Bistrica in Domžale v kamniškem, Velika vas v litijskem, Ljutomer, Branislavci, Gornja Radgona, Plitvički vrh v Ljutomerskem in Dolga vas v lendavskem okraju.

Nova izdaja pregleda poštnih pristojbin. Kakor smo že poročali so se s 1. junijem t. l. zvišale nekatere poštne pristojbine v tuzemskem in inozemskem prometu. Zbog tega je izdal poštno ravnateljstvo nov pregled sedaj veljavnih poštnih pristojbin. Iz tega pregleda so razvidne pristojbine za pisemske in paketne pošiljke in za poštne nakaznice in vrednostna pisma v tuzemskem in inozemskem prometu. V pregledu so tudi razne potreбne opombe, na koncu pa seznam pošti, katere dostavljajo na dom, kar je glede na to, da mora pošiljalji poleg drugih pristojbin plačati tudi dostavnino, če je pošiljka naslovljena na tako pošto, ki dostavlja na dom pakete in denarne pošiljke, tako praktično. — Pregled poštnih pristojbin je važen in potreben pomoček vsem poštnim uslužbencem, a nič manj tudi trgovcem, obrtnikom, denarnim in drugim zavodom in sploh vsakomur, ki ima s pošto kaj več opraviti. — Pregled se prodaja po 10 (deset) dinarjev in se naroča s poštnimi nakaznicami neposredno pri odsek II. poštnega in brzjavnega ravnateljstva v Ljubljani. — Pri pismenih naročilih se zviša cena vsakemu izvodu za 50 par.

Ko boš pa ti vandrat šel, pridi mi povedat, da se snideva v Št. Vidu dne 5. julija na razstavi dobitkov loterije za Ljudski dom in na orlovske prreditve.

—prejemni izpit v L razred na drž. real. gimnaziji v Novem mestu za šol. leto 1925-26 se vrše po tem-le sporedu: 1. Vpisovanje v nedeljo, dne 21. junija od 9.—12. ure, in v četrtek, dne 25. junija od 8.—9. ure. 2. Pisemni izpit v četrtek dopoldne od 9. ure dalje, ustni popolne od 15. ure dalje. 3. K vpisu naj se zglašijo z učenci starši ali njihovi namestniki in prineso seboj obiskovalno izpričevalo osnovne šole in rojstveni list. Vpiše se lahko tudi pismeno.

Poletična vožnja udeležencem informativnega zleta v južno Srbijo. Že vsa leta po osvojenju se Slovenci mnogo zanimamo za južno Srbijo. Mnogo je ljudi kmetskega stanu, ki želijo priti do zemlje potom agrarne reforme ali pa potom privatnega nakupa. Ravnotak počesto se oglašajo razni obrtniki, ki se želijo naseliti v južni Srbiji. Je pa tudi mnogo premožnejših ljudi, ki bi si na jugu želeli ustvariti kakoršnokoli trgovino ali industrijo. Toda vsakdo niti prav ne ve, ni kod, ni kam, razmer pa naši ljudje sploh ne poznajo in so tudi sicer premalo orientirani. Tudi je za manjšega človeka dosti draga, ako bi samo »hodil gledat na uro«. Doznavamo, da organizira lastnik »Agrarnega biro-a« dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani, ki pozna Srbijo še iz predvojnih časov, skupen informativni zlet v južno Srbijo in s tem daje udeležencem priliko, da se tudi na licu mesta informirajo o vsem, kar jih zanimala. Zlet bo vodil g. dipl. agr. A. Jamnik sam in zbere tudi ves potreben, specialni informacijski material. Preskrbel je pri ministrstvu prometa ugodnosti. Udeleženci plačajo s am polovično vožnjo, ki bi utegnila znašati okoli okoli Din 600.—, po provizor. potem načrtu pa tudi s prenosiči po večini ne bo stroškov. Zaradi že nastopajoče vročine, bi se zlet pač najbolje vršil s početkom septembra. Ako pa bi večina udeležencev zahtevala, da se vrši prej (a ne pred 15. julijem), bi se njih željilo moglo ustreči. Prijaviti se je do 30. junija t. l. Izletniki se ustavijo po en dan v Belgradu in Nišu, potem pa gre pot dalje v Vranje, Skoplje na Ovčje in Kumanovsko polje, Tetovo, Prizren, Ohrid, Bitolj, Velies, Kos. Mitrovico, Kosovo polje itd. ter ev. tudi v Solun, če se bo za to (posebej prijavilo) dovolj interesentov. Potni program še ni popolnoma definitiven in se še lahko kaj opusti (zlasti Ohrid) ali dopolni. Prijave sprejema in daje pojasnila »Agrarni biro« dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani, Šelenburgova 7/L. Pismenim vprašanjem je za odgovor priložiti 3 dinari v znakah.

Zoper neupravljeno nadlegovanje javnosti s nabiranjem milodarov. Naše prebivalstvo se je začelo upravičeno pritoževati radi vedno bolj se množičnih primerov, da hodijo k nam iz drugih delov države pogorelc, invalidi in podobni ljudje ter nabirajo od hiše do hiše, od prodajalne do prodajalne milodare zase, sklicujuč se na kako ministrsko dovoljilo, katero nosijo s seboj. V Sloveniji je po obstoječih predpisih vsako nabiranje milodarov za samega sebe prepovedano in je tudi, če je dotičnika zadela katastrofa, mogoče le potom oblastnega poziva in oddajanja daril na županstva, glavarstva in župne urade tako, da se akcija vrši pod javno kontrolo in je vsaka zloraba javnega usmiljenja izključena. Na pritožbe ljubljanskega magistrata in drugih oblastev v Sloveniji ter na tozadnevi predlog velikega župana ljubljanske oblasti je notranje ministrištvo izdalo navodilo, da veljajo osebna dovoljenja, objave in dopustnice, izdane od različnih ministrstev za nabiranje milodarov in za prosačenje, le v krajih, ki ne poznajo predpisov zoper prosačenje. Povsod drugod pa imajo presoditi krajevne policijske oblasti, ali dajo za svoje področje še svoje praviljenje ali pa ne. S samim ministrskim dovoljenjem torej v Sloveniji nič ne sme berati. Ako policijska oblast dovoljenja ne da, ima dotičnika najkrajši potom odpraviti s svojega ozemlja ali mu pa, če je delazmožen, preskrneti delo. To velja le za osebna prosačenja. Ce je pa treba pri večjih nasrečeh javne akcije za pomoč, se mora organizirati, kakor doslej, z dovoljenjem velikega župana.

Izletnike opozarjam na današnji oglas hotela Sekovanič, Bled.

Krasne otroške in damske obleke pripombe Krštofič - Bučar, Ljubljana.

Proti odebelsosti deluje s kolosalnim uspehom samo Vilfanov ča.

Dobiha se v vseh lekarstvih in drogerijah. Proizvaja Laboratoriј Nr. D. Vilfan, Zagreb, ulica 204

Iz Ljubljane.
SEDEMDESETLETNI JUBILEJ ROKODELSKEGA DRUŠTVA.
Ljubljansko kat. društvo rokodelskih pomočnikov bo obhajalo v dneh 27., 28 in 29. junija svoj sedemdesetletni jubilej. Od 1. 1855, ko je bilo društvo ustanovljeno, pa do sedaj je bilo v društvo sprejetih nad 2500 članov. Večino izmed njih je uglednih mojstrov, drugi pa so dosegli v raznih poklicih prav častna mesta, vsi pa se z veseljem spominjajo lepiti dñi, ki so jih preživelii v društvu, kjer so delili veselje za splošno

jubilej združil k primerni proslavi vse za društvo zaslužne člane, da si v prijateljskih pogovorih začrtajo smernice za smotreno delo za bodočnost. Glavne točke jubilejnega slavlja bodo sledče: v soboto, 27. junija bo ob 8 zvečer v opernem gledališču slavnostna predstava. Uprizorila se bo prvič v Ljubljani slavnega španskega dramatika Calderona na najboljša zgodovinska drama Stanoviti kraljevič. Za slavnostno predstavo je veliko zanimanje v Ljubljani in po deželi. V nedeljo, 28. junija bo ob 8 zjutraj v uršulinski cerkvi sv. maša, ki jo bo daroval stolni prelat Andrej Kalan. Ob 10 bo v Rokodelskem domu slavnostno zborovanje in popoldne ob treh posebno zborovanje rokodelskih pomočnikov. Na zborovanih bodo poleg zastopnikov rokodelcev govorili narodni poslanci univ. prof. Dušan Sernek, minister n. r. Josip Gostinčar in prof. dr. Valentin Rožič. Ob 5 popoldne bo na vrtu Rokodelskega doma prireditev z raznovrstnim pestrim sporedom. Za 29. junij je določena za slučaj zadostne udeležbe poučna ekskurzija na Jesenice, Vintgar in Bled.

Ker je dovoljena polovična vožnja, zato upamo pozdraviti v Ljubljani ob sedemdesetletnici kat. društva rokodelskih pomočnikov rokodelcev in njih prijatelje iz vseh krajev naše države.

* * *

Zene, zdramimo se! Medtem, ko se me bomo za enakopravnost, nas hočejo oropati še onih najbistvenejših pravic, ki smo jih že imeli. Srbski državljanški zakon hočejo razširiti na vso državo. To bi pomenilo, da žena sploh ne bi mogla podrediti premoženja... Tedaj žena, mati, hči, sestra! Če nočeš biti brezpravna para v lastnem domu, dvigni se! Dokaži z energičnim protestom, da ne daš teptati še tistih borih pravic, ki jih že imaš! Prihni na protestni shod v sredo dne 17. t. m. ob 20 zvečer v veliko dvorano hotela Union! — Združeno ženstvo.

Zvonjenje cerkve oo. lazarištv na svetega Rešnjega Telesa dan popoldan je >Jutro< hudo razburilo, tako da še danes klenka o tej zadevi dalje. To raburjanje pa je čisto nepotrebo. Če je Sokole, ki so takrat na Taboru telovadili, zvonjenje oo. lazarištv popoldan motilo, pa je verniki še bolj motilo, da so tega dne dopoldne, med blagoslovom pri hiralnicu in med tem, ko je šla mino telovadišča procesija Šentpeterske župnije z Najsvetejšim, delali zidariji na zunanjih odrih pri zgradbi sokolskega doma in so člani Sokola I med procesijo postavljali na telovadišču šatore za vespelico in razbijali. Dan po prazniku zjutraj pa je zidarsko delo seveda počivalo. Torej se gospodje nimajo čisto nič zgražati, temmanj, ker niso oo. lazarišti tistega popoldne prav nič nalašč zvonili, ker so vseskozi taktni in obzirni gospodje in prav nič maščevalni, ampak se je zvonilo v njihovi cerkvi toliko, kolikor zvo ni vsak praznik pred popoldansko službo božjo. Verniki okoli Tabora pa imajo ravno toliko pravice, da jim pred službo božjo zvoni, kakor imajo prijatelji sokolstva pravico gledati telovadbo Sokolov. Če pa zvonjenje moti tak telenadecem, morajo to pač z dobro voljo, ki dela čudeže, prenesti, tembolj, ker so to lahko vedeli vnaprej, preden so šli zidat telovadišče v tako obljudenem kraju nasproti cerkvi ter v neposredni bližini hiralnice sv. Jožeta, koje pacienti so se bridko pritoževali, da so iste noči in še naslednjega dne v prvih popolnčnih urah Sokoli na Taboru rajali in spanje beženikov motili. Tako smo torej >kvit<, gospodje; ako vam pa vseeno še ni prav, morete vladati predlagati, naj se v konkordat sprejme dolčba, da ob telovadbi na Taboru v Ljubljani noben cerkveni zvon ne sme več zvoniti. Če spravi to g. Pribičevič skozi, si bo zasluzil od vseh svobodomiscev spomenik na Taboru, tako visok kakor je zvonik cerkve oo. lazarištv.

50 letnica II. mestne deške osnovne šole v Ljubljani. >Prijatelj, zakaj si tako tožno zamišljen?< >Pogledam sem se v ogledalo, siva brada —sivi lasje — starost< >Pred 40 leti smo se tu igrali, smejali in skakali življenja polni — otroci brez skrbi.< >Kam si pa hodil v šolo?< >A saj več, na Graben. Kako je bilo tam, ti že povev.< >Ali pa veš, da se pripravljajo velike svečanosti na Grabnu v šoli?< >Ne vem. Kaj pa bo?< >V soboto 20. t. m. bo zvečer vsa šola umetno razsvetljena, v nedeljo pa veliko praznovanje 50 letnice šole na Cojzovi cesti. Ali pojdeva na slavnost?< >Gotovo, saj imava nebroj spominov nežne mladosti na tej šoli.< >Torej gotovo, v nedeljo, 21. t. m. na Graben. Na vsak način! Na svidenje.<

Na drž. ženskem učiteljšču v Ljubljani se vrši za šolsko leto 1925-26 vpisovanje v I. letnik v torek, dne 30. junija. Vpisati se morejo le absolventke 4. razreda srednje ali meščanske šole, ki so z uspehom napravile nižji tečajni, oziroma konečni izpit. Prineseo naj seboj krstni (rojstni) list in tozadevno šolsko izpričevalo. One, ki niso rojene na ozemlju naše države, naj se izkažejo s potrdilom o državljanstvu SHS. — Podrobnosti so razvidne iz oglasa v večji šolskem poslopiju.

Na Tehnični srednji šoli (prej drž. obrtni šoli) v Ljubljani se vrši vpisovanje v I. letnik Višje stavne šole in Višje strojne šole v torek, dne 30. junija, v I. letnik Ženske obrtne šole v sredo, dne 1. julija. Sprejemni izpit se vrše 1. julija odnosno 2. julija. Vpisovanje v ostale letnike in druge oddelke te šole se vrši do 1. septembra.

Tisk na gričku vabi vse danes popoldne ob 5 na prešičke, pečene na ražnju. 8872
Umrli so v Ljubljani: Andrej Jevnikar, bivši posestnik, 79 let. — Angela Germ, poljska dminarica, hiralka, 26 let. — Anton Zajc, čevljarski vajenec, 23 let. — Jernej Ovsec, dminar, 73 let. — Marija Parkelj, tudi Partelj, bivša šivilja, 65 let. — Ivana Kreže, posestnica, 86 let. — Jakob Kramberger, rejenček, 2 leti.

Olepševalno društvo v Rožni dolini proslavi 4. in 5. julija t. l. proslavo svoje 20 letnice. S ponosom zre lahko na svoje mnogiletno, uspešno delovanje. Po največ je društvena zasluga, da je postala naselbina novembra 1924 samostojna vas, ki šteje nad 300 lepih, z vrtovi obdanih domov, kjer prebiva nad 2500 prebivalcev. Po potresu l. 1895. je bilo delavstvo vrzeno iz mesta, od tedaj je zrastlo iz močvirnih travnikov v vznosu idiličnega Rožnika malo mestec pod vodstvom društva. Brez vsake državne in do zadnjih mesecov brez občinske in vsake druge podpore si je gradilo delavstvo samo ceste, premostovalo jarke, nasaja drevoredne ob hodnikih, goji potje v rožnodselskem pevskem zboru, drama v dramskem odseku, ustanavlja knjižnico in salonski orkester, je zasnovalo posmrtni sklad za društvenike, zbirka prispevke za zgradbo doma, spodbuja cvetličarstvo potom tekem ter ima še mnogo drugih načrtov. Ogramne stroške krije iz prireditev, katerih največja bo letošnji VI. sejem. Zatoj se nadaja velike udeležbe na svoji proslavi!

Ogenj v Črni vasi. Predsinočnjim okoli 10 so zapazili stanovaleci na Ižanski cesti močan odsev ognja v smeri proti Črni vasi. V svesti si, da se je vnel kak kozolec, so se po kratkem opazovanju vrnili domov. Ogenj je trajal komaj dobre pol ure. Šele drugi dan so ugotovili okoličani, da se je vnela koča nekega kajžarja. Žena je pekla kruh in hud veter je zanesel iskre ognja iz slabega dimnika na slammato streho. Škoda ni velika. Ljudje so sebe in svojo malo imovino rešili. Požarne brambe niso stopile v akcijo, ker je ogenj tak hitro končal, da ne bi mogle priti o pravem času na mesto, da bi kaj rešile.

Iz Štajerske.

Pojasnilo železniškega ravnateljstva. Prejeli smo: Z ozirom na notico glede osebnega prometa med Mariborom in kraji na severni državni meji, objavljeno v Vašem cenj. listu štev. 126 z dne 7. junija 1925 in naslovljeno na podpisano direkcijo, prosimo, da blagovolite priobčiti sledeče pojasnilo: Z uveljavljenjem novega vozneg reda se je opustil privilegirani tranzitni promet Maribor—Ljutomer preko Avstrije, z ozirom na to, da vozijo na progi Ormož—Murska Sobota kakor na progi Ljutomer—Gornja Radgona trije pari vlakov, ki imajo v eni kakor v drugi smeri zvezne v Ormožu na vlake in odnosno iz Maribora. Vožnja iz Maribora v Ljutomer preko Avstrije je trajala 4 ure 10 min. in celo 5 ur, medtem ko traja dandanes vožnja preko Pragerskega—Ormoža pri potniških vlakih le 3 ure do 3 ure 14 minut. Med Mariborom in Št. Iljem vožijo trije pari lokalnih vlakov ter je njihov vozni red objavljen v stenskem voznom redu direkcije Ljubljana na listu II. v koloni 11. Isto tako je iz stenskega vozneg reda razvidno, da se prebivalstvo občin Pesnica in Št. Ilj ne more posluževati avstrijskih vlakov, ker nimajo ti vlaki v teh postajah predvidenega postanka. Tudi po starem voznom redu ni bilo dovoljeno pri avstrijskih vlakih vstopanje odn. izstopanje v postajah Pesnica in Št. Ilj. — Ravnatelj Borko.

Iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Tukaj je umrl dne 7. junija 1925 dolgoletni sodni dostavljač in občinski tajnik Jurij Tumpej v 71. letu starosti. Njegov pogreb je pričkal, kako so ga občani spoštovali. Poleg številnega občinstva se ga je udeležil župan z občinami in požarna bramba. Jurij Tumpej je bil občeznan ne le pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, ampak v celiem ptujskem okraju kot izredno dober, vsakemu je rad pomagal bodisi z nasveti ali peresom. Pravi oče je bil posebno vdovam v sirotam, kateri ga bodo ravno tako pogrešali kakor žena in otroci. Leta 1899. je pokojni Jurij Tumpej organiziral znani obračun z ptujskimi Nemci z Ornim na čelu o priliki volilne kampanje, ko je nastopil prvi slovenski kandidat dvorni svetnik Ploj. Istočasno se je tudi začelo politično preganjanje J. Tumpeja od strani Nemcov. Ptujski Nemci pa od takrat niso sklicali pri Lovrenču shoda.

Osebni promet med Mariborom in Št. Iljem je vendarle tako urejen, da vozijo dnevno trije pari osebnih vlakov. Pred 5. junijem so

vozili na tej progi štiri pari osebnih vlakov. Torej so sedaj štivo vlakov zmanjšali. Na vsak način je potrebno, da bodo tudi avstrijski vlaki postali na postajah Pesnica in Št. Ilj.

Vlom v Cogetincih. Pred par dnevi so vzlomili neznan vzlomilci pri posestniku in goštilničarju Francetu Elblu v Cogetincih. Odnesli so več škatelj cigaret in cigar, nekaj svilenih robcev, nekaj ženske obleke, steklenico vina, 100 kg zabele in mesa in pa okrog 150 dinarjev. Škoda znača okrog 5000 dinarjev. O vzlomilcih nimajo še nobenega sledu.

Sleparski prodajalec ženskih modelov. Nadkretnik južne železnice Josip Reitelmajer je javil, da je prišel k njemu v Stari log pri Pragerskem neki trgovski potnik iz Ljubljane. Prodajal je ženske modele za šivilje. Ker je njegova hič šivilja, je res vslil, da so se pogodili za en tak model, in sicer za 215 Din. Na račun je dobil potnik 52 Din. Poleg tega pa je izvabil potnik še 1000 Din vredno stensko ogledalo, češ, da ga bo izročil tovarni ogledal I. Špiljak v Ljubljani, ker je bilo na eni strani nekoliko odigrnjeno.

Poletna oblačila,

elegantna, vseh vrst, izdeluje po meri ter prodaja vsako poljubno množino blaga po brezkonkurenčnih cenah

DRAGO SCHWAR — Ljubljana.

IZ MARIBORA.

Zrelostni izpit na drž. močkom učiteljšču so se vršili v dneh od 8. do 12. t. m. Kot ministriški odposlanec je predsedoval dr. Stanko Bevk. Izmed 30 gojencev IV. letnika je bilo k zrelostnim izpitom pripuščenih 24 gojencev. Dva gojence sta dobila ponavljalni izpit, zrelostni izpit pa so napravili sledeči gojenci: Andošek Stanislav, Aphi Milan, Bajde Oton, Brumen Beno, Burg Rajmund, Gerbic Lambert, Justin Ubald, Kodrič Rudolf, Kos Joško (s slov. uč. jez. z odliko), Koželj Miroslav, Pečnik Dragotin, Raufi Ivan, Regoršek Bogomir, Robinšak Štefko, Sekirnik Maks (s slov. uč. jez. z odliko), Stanič Ivan, Šajna Ivan, Šnuderl Hinko, Šnuderl Ljudevít, Tomažič Božidar, Tratnik Jože (s slov. uč. jez. z odliko), Vižintin Rudolf.

Matura na ženskem zasebnem učiteljšču pri č. š. s. se začne v pondeljek ob treh. Predseduje g. dr. Stanko Bevk.

Gosp. Mart. Petelinšek, mešč. veroučitelj, je imenovan za člana mestnega šolskega sveta.

Poroka. V soboto popoldne se je poročil v stolnici Anton Šijanec, žel. uradnik državne železnice, z gdčno. Emo Babič, zasebnično. — V četrtek ob pol 12. pa se je istotom poročil dr. Seb. Schaubach, odvetnik v Slov. Bistrici, z gdčno. Ljudmilo Šerf, trgovčev hčerjo v Slov. Bistrici.

Brezalkoholne pijače. Trgovec g. Rudolf Niefergal, Koroška cesta štev. 1, zastopnik Podravske industrije sadnih izdelkov v Selincu ob Dravi, je dobil dovoljenje, prodajati razen sadnih izdelkov tudi brezalkoholne pijače, katere že prodaja na svoji stojnicu na Glavnem trgu pri Marijinem kipu, kjer bo postavljal v kratkem tudi mali ličen paviljon. To je za Maribor napredek, kajti po drugih mestih imajo ne le take stojnice ali paviljone, temveč celo brezalkoholne gostilne, kakršne pa v Mariboru še nimamo. Ta napredek je pozdravljati, kajti s tem je narodu nujena prilika, zauživati tudi brezalkoholne pijače. Vsem staršem je to zelo priporočati, ker, kakor vsakdo dobro ve in zna, so dozdaj starši dajali svojim otrokom, in še celo takim, ki so jih v naročju nosili, le alkoholne pijače. Gostiln zato ne bo zmanjšalo, ker te se množe od dne do dne, pa še bodo nove odprli. Tako se bo kmalu odprla nova gostilna v Lekarniški ulici. Kdaj in kje se bo odprla brezalkoholna gostilna?

»Jutro« v odgovor. Nastop Ben Alija ima že konkreten uspeh. »Jutro« klub jasnosti »Slovenčeve« notice ni moglo razumeti. Na kakšni podlagi stoji torej mariborski »Jutrov« dopisnik.

Veselica olepševalnega društva za magdalensko predmestje v Radvanju. »Pri Lipi« je zvabila mnogo Mariborčanov. Plakati in vabila so označevali kot nekako kulturno prireditev. Od vseh napovedanih točk pa so izvedle nekatero, večinoma pa so proizvajali program, kot je običajno pri raznih gasilskih veselicah. Zelo mučen vtič pa je napravila na priselce oprostitev, zakaj je odpadla najbolj željno pričakovana v res pomembna točka spreda Aškercev »Knez Volkun«, z neprimerno frazo: Knez Volkun je obolel! Kako da za to »bolezen« društvo ni preje vedelo. Želimo sicer društvu največ uspeha pri njegovem streljenju, pričelo je tudi na svoj finančni račun, kar je tudi potrebno, menjava pa smo, naj se s kakimi »boleznimi« ne odbijajo podpiratelji, da bo vsak naprej vedel, kaj bo tam, kamor je vabljen. V prihodnje nam dajte realni program tudi na vabila.

Zopet samomor z Izolom. 10. t. m. se je z izolom zastrupil ključavnica Herman Dobaj iz Malgajeve ulice. Rešilna akcija je bila kmalu na mestu, a vendar prepoznalo. Samomori torej napredujemo!

Porotna razprava proti Čiču in Žlahtiču radi umora Miklove družine je razpisana na 25. junija. Razpravo bo vodil nadšveinik Šterger, zagovornik dr. Šnuderl.

Iz ostale Jugoslavije.

Slikarska razstava v Belgradu. V Belgradu so v hotelu Pariz otvorili razstavo del srbskih slikarjev.

Smrt hrvatskega zgodovinarja. V Zagrebu je umrl ravnatelj bivšega hrvatsko-slavonskega deželnega arhiva v Zagrebu dr. Ivan Boničić-Kninski. Pokojnik je objavil mnogo zgodovinskih spisov, tisočih se Zagreba in Hrvatske; glavno njegovo delo je zgodovina hrvatsko-slavonskega plemstva. Od 1. 1899. je pokojnik urejeval tudi »Vjesnik zemaljskog arhiva«.

Občni zbor Srbske književne zadruge. Te dni se je v Belgradu vršil 28. občni zbor Srbske književne zadruge. V imenu podobnih kulturno-založniških društva na Hrvatskem se je udeležil zborovanja dr. Bazala, ki je poudarjal potrebo ožje cooperacije srbsko-hrvatskih ustanov, ki se pečajo o izdavanjem knjig za ljudstvo. Iz poročil zadružnih funkcionarjev je razvidno, da je zadružna lani razpečala 8040 zbirk svojih lanskih knjig. V debati so razni govorniki ostro krit

50.000 dinarjev poneveril in pobegnil je knjigovodja belgrajske izvozne tvrdke Artur Gasoj Milan Ginič. Pobegnil je v Novi Sad. Belgrajski detektiv Miloš Telić pa ga je izsledil. Ginič so prepeljali v Belgrad.

Zepni tafovi na zagrebškem kolodvoru. Skladničnik Franjo Jermaušniku je te dni na zagrebškem kolodvoru neki žepar izmaknil 1500 Din.

Samomor v blaznosti. V neki vasi pri Moštarju je nedavno kmetica Stana Dobrič nenašla doma zblaznala. V blaznosti je hotela zadavit svoje dese, ki pa ji je po čudinem naključju ušlo. Nato si je sama z dolgim, ostrim nožem preparala trebuh in prezela vrat. Umrla je v silnih bolečinah.

Iz Primorske.

Prebivalstvo Julijanske Benečije. Izšla je uradna statistika o uspehih ljudskega štetja 1921. v območju Julijanske Benečije, v kolikor obsega bivše avstrijske pokrajine. Skupno število prebivalstva znaša 919.987 duš, dočim so našeli tod leta 1910. 948.525 duš; upadek znaša torej 28.988 duš. Ta upadek gre v prvi vrsti na račun puljškega okraja, kjer je število prebivalstva padlo za 22.2 odstotka, in postopljivega okraja, kjer se je prebivalstvo zmanjšalo za 0.3 odstotka. V ostalih okrajih, posebno v Trstu je število prebivalstva narastlo.

Po spolu je bilo 1921. 464.768 moških in 455.219 žensk; moški so bili torej v večini. Kar se tiče izobrazbe, je bilo 85 odstotka pismenih. — Po jeziku, ki ga »govore«, so našeli 531.824 oseb italijanskega, 92.800 srbo-hrvatskega, 258.944 slovenskega in 4185 nemškega jezika; tujev je 32.234. Na vsakih 1000 prebivalcev »govori« italijansko 598, srbohrvatsko 105, slovensko 292 in 5 nemško. Leta 1910. je bivša Avstrija pod trdim pritiskom krajevnih italijanskih oblasti našla na vsekih 1000 prebivalcev 416 italijansko, 167 srbohrvatsko in 370 slovensko govorečih oseb. Niti te številke niso bile točne, a sedanje italijanske iz leta 1921. so popolna potvrdila resničnega narodnostnega stanja in zato v tem pogledu brez vrednosti.

Dva samomora. Z okna v II. nadstropju je skočil v Trstu in se ubil 48 letni slaščičar Ivan Pertot. V smrt so ga gnale denarne stiske. — Na enak način si je poiskala smrt 22 letna dñinarica Virginija Colja iz Gabrovice na Krasu, ki si je bila nakopala neko težko bolezno.

Gradež. Slovenci so včasih Gradež precej obiskovali. Sedaj je tam orkester Filharmonije; zjutraj igra na obrežju, zvečer pa na promenadi. Cesta Gradež-Belvedere je sedaj brezhibna. Kopališče ima že sedaj precej gostov.

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. goricah. (Politična senzacija v dobi kislih kumarov.) »Politiki shod v župnišču, tako nosi debelo tiskano naslov eden najbolj neumnih in zlaganih člankov v neki »Jutroški številki. Sicer me popolnoma malo briga, kar piše »Jutro«, a radi resnice je treba pribiti tole: 1. Nobeden izmed mojih faranov, če tudi je moj nasprotnik, ni zmožen takih podligh laži; 2. pisec dobro ve, da je tukajšnja župnija materijelno ena najslabših; 3. obljudim kljub svoji revščini vse svoje premoženje pisec dočasnega članka, če mi more povedati le eno žensko ali moško osebo, ki je zastonj kaj storila pri meni. Hvala Bogu, dosedaj je bil vsak delavec in vsaka delavka pri meni pošteno in bolje plačana kakor pri drugih gospodarjih; 4. je in ostane resnica že s podpisom dokazana, da so pri občinskih volitvah zmagali odločno krščanski možje, vsi brez izjemne pristaši SLS — prepriči so nastali le radi osebnih zadev in so danes popolnoma poravnani, ker so naši možje parmetni; 5. o kakiči, ki bi jo jaz dobil od g. Teklarja, ne vem niti jaz niti g. Teklar; 6. tukaj ve vsak posestnik, da se vršijo pri župnišču tista povravila, ki jih je zahtevalo okrajno glavarstvo, ne pa podpisani; 7. da ne bo g. pisec v prevečini kmetov, naj ve, da sem prav sladko spaval doma, ko je počil strel, ki pa ni bil »političen«, ampak je bila surova šala dveh pobalibov, ki se tretesa sedaj pred menoj boječ se, da naznamen njenino neumnost oblasti. Da bom pa jaz moralno propale pobaline vedno svaril in opominjal, je prav tako gotovo res kakor je res, da niti jaz niti kdo drugi ne ve o nobeni zaušnici kakemu župniku. Podpisani ne bi tega napisal, ker želi da javnost zve, kako ostindno lažnive poročevalce imajo »Jutro«, zato sem to storil. — Martin Erhart, župnik.

Sv. Kriz pri Kostanjevici. (Kandidat za gerentstvo.) Vecina občinskega odbora pri nas in pa župan so pristaši SLS. To pa nekemu modremu gospodu nikakor ni všeč. Šel je v pondeljek na okrajno glavarstvo zahteval, da se občinski odbor razpusti in postavi gerent. Poslali so ga domov po legitimacijo. To je povedal sam, ko se je vrnil. »Pa sij boljšega župana vendar ni treba iskati kot je sedanj, mu je dejal tovarš v razgovoru. Gospod se odreže: »Je res, toda farje posluša, zato mi ni všeč in mora iti. Jutri gre še enkrat zahtevat v Krško,« je sklenil gospod, ki trdi o sebi, da bo postal največji politik in poslušec obenem. — Le čevelje sedaj naj kopitar!

Cerkje ob Krki. (Škratka.) Že od dne 24. aprila je naša šola zaprta in v tem šolskem letu sploh ne bo več pouka. Vzrok je škratka, ki se je že od jeseni klatila in skrivala po našem kraju, a v marcu pa je v vso silo butnila na dane. Do 50 slučajev je bilo do današnjega dne, a vendar so se vsi bolniki — razen treh — rešili. Šreča — to lahko trdimo — za vso okolico je, da imamo tu skrbnega desinfektorja, ki je po narodilu g. višjega okrajnega zdravnika dr. Gerloviča vsakega bolnika nemudoma spravil v bolničev Krško. Tu pa so se za bolnično-škratinkarje, ki so včasih le otroci, z največjo vncemo zavzeli tako g. zdravniki dr. Murgel kakor tudi sestre usmiljenke. Lahko smo hvaležni vsem tem, kajti če bi se bolezen sproti neomejvala, bi se tako razpasla, da bi bila danes vsa krščka dolina ena sama velika bolniča. — Hudo je, ker je šola zaprta. Dobri starši tega niso prav niti veseli, čeprav so otroci zadovoljni. Pa so le počitnice od aprila do septembra malo predolge!

Bučka vas. (Nove toplice.) Pred dobrimi 40 leti so bile pri nas zelo obiskane toplice, ki jih je svojcas dal zgraditi grof Auersperg. V

zadnjih desetletjih pa je bilo vse popolnoma opuščeno. Letos pa je te toplice popravil in preuredil lastnik g. Klun tako, da bodo odsej prav prijetno zatočišče onim, ki bodo hoteli v miru prebiti svojo kopališko sezono. Voda ima 28 stopinj C, kar je gotovo veliko vredno. G. Klun je naredil tudi solnčno kopel. Dohod v Bučči vas je najložji in Cerkev ob Krki, kamor ni več kot 20 minut poti po ravnom. Do Cerkev pa vozi iz Brežic in Novega mesta avto. Bučča vas sama pa leži par minut od reke Krke in pod vznožjem vinogradov: Bjeline, Gadova peč in Razkrižje. Lastnik toplice je izvrstni čebelar, ki bo gostom lahko postregel tudi z medom, dočim se dobi v cerkljanskem mlekarju vsak dan sveže čajno maslo. Pridite pogledati!

In Kranjske gore. (Neprimerne vaje ob procesiji s v. R. T.) Procesija sv. R. T. se je vršila ob najlepšem vremenu in obilni udeležbi. Med raznim korporacijami in uradi smo pa pogrešali letos orožništvo, katero se je dosedaj vedno redno polnoštevilo odzvalo povabilu župnega urada. Vzrok, zakaj je izstalo, smo zvedeli isti dan popoldne, ko smo videli na javnem prostoru ob cesti v Pišencu zbrano celokupno moštvo, ki je vežalo pod poveljstvom orožniškega poveljnika — podpolkovnika, ki je prišel ravno na ta dan pregledovat tukajšnjo postajo. Da ne bo kakšnega morebitnega nesporazuma, pripomnimo, da se nočemo s tem dopisom nikakor vmešavati v vojaške zadeve kot tako, ampak mislimo, da toliko obzira naj bi orožniško poveljstvo že imelo, da na praznike ne priepla službenih pregledov, najmenj pa šo na praznik prsv. R. T., ki se vojaške oblasti povsod udeležujejo procesije.

In Metlike. Metliška osnovnošolska mladina je pod vodstvom svojega učiteljstva zbrala v proslavo obletnice poroke Nj. V. kralja za »Ligo proti tuberkulozi« 25. Din in za Rdeči križ 387.25 Din.

In Tržič. V »Slovenecu« z dne 6. junija v dopisu glede pogreba Jožka Perka se mora glasiti slavek proti koncu: »Poselovo veliko dušne tolažbe in vdianosti mu je delil v bolezni blagi kanonik in dekan v p. M. Škrbec.«

Poljedelski krediti.

(Govor poslanca dr. Kuloveca v narodni skupščini v debati k vladnemu načrtu zakona o poljedelskih kreditih dne 29. maja.)

(Nadaljevanje.)

Kako hoče vlada po svojih zadrugah »narod plemensko, versko in politično zedinjevati«.

Gospod minister in tudi avtor tega zakona pravita, da sedanje zadružništvo zaradi tega ne more služiti kot podlaga novemu zakonu, ker je versko, plemensko in politično in ne vemo kako še orientirano. Gospodje pravijo, da hočejo ustvariti zadruge, kjer bo vse zedinjeno v najlepši harmoniji, in to da bodo dosegli potom »mesnih« zadrug. Jaz imam nekoliko izkušenj z zadružništvom, ker sem precejšnjo dobo v stalnem stiku z njim, in reči moram: dasi smo imeli najhujše politične borbe z nasprotnimi političnimi strankami, naše zadružništvo nikdar ni bilo medsebojno boju. Ljudje so pač politično različno orientirani, toda nikdar niso vlačili političnih bojev v zadružništvo. Če je pa kdo vendar poskušal to storiti, se je vsa naša javnost dvignila proti takemu škodljivcu, ki je hotel kopati grob zadružništva. (Viharni medkljici na levici: Tako je!)

Ce sedaj avtorji novega zakona mislijo, da bodo ljudi popolnoma ujedinili s tem, da bodo v politični občini ustanovili svojo novo mesno zadružno, žive v veliki zmoti. Clovek pač ostane človek. Ljudje imajo svoje pogledne na politiko in svet, in jih bodo imeli, če tudi bodo v vsaki občini ali v vsaki vasi osnovali »mesno« zadružno. In če mislite, da bo potem nastalo največje edinstvo, potem si pač ne predstavljate pravilno, kako se vršijo občni zbori in kako se vodijo posamezne zadruge, kjer so skupaj ljudje najrazličnejših moralnih in intelektualnih kvalitet. Če človek vstopi v zadružno, radi tega še vedno ostane človek. In če mislite, da boste priveli vse ljudi v svoje zadruge in s tem izvedli narodno edinstvo, boste kmalu doživel veliko razočaranje. Že pri prvem občinem zboru bo prišlo do boja, ker bo šlo za to, kdo bo prišel v načelstvo. Že na prvem občinem zboru se bodo začeli boji in razdori v »mesnih« zadrugah. (Medkljici na levici: Tako je!) In kar se bo zgodilo pri »mesnih« zadrugah, to se bo dogajalo tudi pri »oblasnih« zadrugah, ker tudi tam bodo hoteli nekatere imeti prvo besedo; kajti tisti, ki bodo vstopili, ne bodo slekli svojih nacionalnih in političnih oblačil ter bodo hoteli priti v načelstvo, in stem se vnese boj tudi v te zadruge ter politična in ne vem še kakšna razdvojenost. Pri sedanjem zadružništvu tega ni, tu se ne vršijo boji za to, kdo bo v načelstvu. Pri sedanjem zadružništvu se volijo na zaupna in merodajna mesta tisti, ki vživajo največje zaupanje, ki so se najbolj odlikovali, in ki dajejo največje jamstvo za to, da bodo res najbolje vodili zadružno.

Drugi razlog, zakaj se zakon ne more naslanjati na dosedanje zadružništvo, je ta, da imajo sedanje zadružne zvezze v svojem okrilju tudi druge zadruge in ne bodo imeli niti časa, niti dovolj moči na razpolago, da bi tudi to važno nalogo, ki bi jim jo dal novi zakon, v kmecko-gospodarskem življenju vršile. Vlada se boji, da se ne bi, če bi dala te pare na razpolago, vse sedanje zvezze pot težo poslov zrušile. Gospodje! Jaz vam povem, da ima že samo slovensko zadružništvo z večjimi dearnimi svetami opraviti, kakor znaša ves debar, ki ga namerava dati vlada za vso državo. (Burni medkljici na levici: Tako je!) In če je moglo sedanje zadružništvo dobro gospodariti s tem denarjem in pri tem ni omagalo, bi moglo gospodariti tudi še nadalje, četudi bi mu dali na razpolago samo kakih 50—60 milijonov. Enako moramo reči v tem pogledu tudi glede hrvatskih in srbskih zadrug, kakor tudi glede Glavnega zadružnega saveza. To je pač samo izgovor, in sicer slab izgovor.

Gospodje, tukaj pa tudi tiči velika nelogičnost, ki jo najdemo v tem zakonskem načrtu. Ta zakonski načrt hoče namreč, da se oddvojijo od sedanjih zadružnih zvez sami kreditne zadruge, kar utemeljuje s tem, da so sedanje zadruge versko, plemensko in politično orientirane. Zakaj pa, gospodje, samo kreditne zadruge? Zakaj pa druge zadruge prepuščate zadružnim zvezam tudi še nadalje? Zakaj so po vašem mnenju samo kreditne zadruge ona zapreka, da ne moremo priti do »plemenskega, političnega in verskega edinstva? Ali ne vidite nelogičnosti take utemeljitve? Če se oddvojijo samo kreditne zadruge, druge sedanje zadruge pa pridržijo dosedanje zadružne zvez, ker je vlačno celo pripravljen, da jih podpira, ali ne boste v vedenem strahu, da s tem podpirate tudi nacionalno, politično in versko razdrapanost v državi? »Mentita est iniquitas sibi!« Ujeli ste se, gospodje od vladne strani, v svojo laž, Jaz moram na vse to samo sledče pripomniti: »Glavni zadružni savezi kot centrala naših zadružnih organizacij daje najlepši zgled, kako se tudi v tej državi, kjer imamo priljivo veliko razoranost, kjer se vrše veliki politični in narodnostni boji, kako se tudi v tej državi, pravim, lahko mirno, soglasno in prijateljsko dela. (Zivahnodobravanje in ploskanje na levici.) Tukaj ni nobenih bojev in prav nobene mržnje, dasi so zastopani v glavnem zadružnem savezu Slovenci, Hrvati in večina Srbov, in čeprav so v njem zastopani katoliki, pravoslavni in muslimani. Ne vidi se v njegovem okrilju niti narodnostna, niti plemenska, niti ne verska mržnja. Torej, tukaj se vidi, kakor rečeno, najlepše, kako se lahko mirno in prijateljsko dela. (Franc Smodej: Kakor bi se lahko delalo povsod!) Zato ni prav nobenega razloga, da se ta gospod minister in drugi gospodje od vladne večine v velikih skrbeh izjavljajo ter nam tukaj pridigujejo, kako sedanje zadružništvo seje mržnjo in razdor ter hoče nekako celo upropasti državo. (Ironičen smeh pri opoziciji.) Toda o teh stvarih bom še kasneje govoril.

Gospodje, tukaj pa tudi tiči velika nelogičnost, ki jo najdemo v tem zakonskem načrtu. Ta zakonski načrt hoče namreč, da se oddvojijo od sedanjih zadružnih zvez sami kreditne zadruge, kar utemeljuje s tem, da so sedanje zadruge versko, plemensko in politično orientirane. Zakaj pa, gospodje, samo kreditne zadruge? Zakaj pa druge zadruge prepuščate zadružnim zvezam tudi še nadalje? Zakaj so po vašem mnenju samo kreditne zadruge ona zapreka, da ne moremo priti do »plemenskega, političnega in verskega edinstva? Ali ne vidite nelogičnosti take utemeljitve? Če se oddvojijo samo kreditne zadruge, druge sedanje zadruge pa pridržijo dosedanje zadružne zvez, ker je vlačno celo pripravljen, da jih podpira, ali ne boste v vedenem strahu, da s tem podpirate tudi nacionalno, politično in versko razdrapanost v državi? »Mentita est iniquitas sibi!« Ujeli ste se, gospodje od vladne strani, v svojo laž, Jaz moram na vse to samo sledče pripomniti: »Glavni zadružni savezi kot centrala naših zadružnih organizacij daje najlepši zgled, kako se tudi v tej državi, kjer imamo priljivo veliko razoranost, kjer se vrše veliki politični in narodnostni boji, kako se tudi v tej državi, pravim, lahko mirno, soglasno in prijateljsko dela. (Zivahnodobravanje in ploskanje na levici.) Tukaj ni nobenih bojev in prav nobene mržnje, dasi so zastopani v glavnem zadružnem savezu Slovenci, Hrvati in večina Srbov, in čeprav so v njem zastopani katoliki, pravoslavni in muslimani. Ne vidi se v njegovem okrilju niti narodnostna, niti plemenska, niti ne verska mržnja. Torej, tukaj se vidi, kakor rečeno, najlepše, kako se lahko mirno in prijateljsko dela. (Franc Smodej: Kakor bi se lahko delalo povsod!) Zato ni prav nobenega razloga, da se ta gospod minister in drugi gospodje od vladne večine v velikih skrbeh izjavljajo ter nam tukaj pridigujejo, kako sedanje zadružništvo seje mržnjo in razdor ter hoče nekako celo upropasti državo. (Ironičen smeh pri opoziciji.) Toda o teh stvarih bom še kasneje govoril.

TOSCA v MARIBORSKEM GLEDALIŠČU.

Dva dni je bilo zdaj polno gledališče. Še oditi so morali mnogi, ki niso dobili prostora. Nekdo jih je »hipnotiziral« že preje, predno so v gledališče prišli. Bilo smo se, da je tudi upravo »hipnotiziral«, da mu je dala gledališčo dvorano v ta namen, pa smo izvedeli, da je šlo pač zato, da dobi gledališče primeren honorar, ki mu ga privočimo.

Ni pa bila dvorana polna, ko so igrali »Tosco«, dasi je »Tosco« to zasluzila. Da bi mogla umetnost nas tako zavojevati, kakor nas tu in tam kako žonglerstvo! »Tosco« smo precej doživljali, pač toliko, kolikor so jo doživljali umetniki na odru. — Mitrovičeva v naslovni vlogi je bila skoro vso igro kakor živa »Tosca«. Izredno mikavna je bila v podnožju slikarja, kjer mu je med njegovim delom pela svoje ljubimkovanje. Enako prav navrno je napravila ljubosumen nastop. Manj pa je dosegla v nastopu jezne maščevalke, kjer ji je glas ostal enako mirno doneč in obraz preveč brezbolesten

Iz širnega sveta.

Britanska higijenska razstava.

Na razstavi v Wembleyju je napravilo angleško zdravstveno ministrstvo v vladnem paviljonu poseben higijenski oddelok, ki je iz raznih vzrokov zelo važen. Najprvo se seveda taj vse drugače lahko poučiš kakor iz literature; zlasti sedaj po vojski, ko je potreba strokovnih krogov po pouku o napredku in novih pridobitvah v higieni tako velika. Način je le, da je ves oddelok stisnjeno v par sob, dočim bi se bil dal dobiti ves drugačen prostor. Snov za razstavo so poslali muzeji, javne in privatne zbirke, angleški zdravniški uradi, industrija aparativov, orodja in farmacevtskih potrebščin. Kakovost poslanega je izborna; seveda je pa treba dobro študirati.

Dve sta vodilni misli pri izbiri in razredbi razstavljenih predmetov: 1. poučiti široko sloje: 2. pokazati na slikah in kipih zgodovinski razvoj medicine in higiene.

Bolj nazorno tega pač niso mogli napraviti kakor z natančnim posnetkom bolniške sobe, v kateri je Jos. Lister leta 1865 prvkrat antisepčno operiral; zraven je pa najmodernejša operacijska dvorana in stopiš lahko takoj iz enega prostora v drugi. Prav tako lahko primerjaš sobo alhīmistov, z vsemi njih ropotijami, z najnovejšim bakteriološkim laboratorijem in z vsemi njegovimi pripravami za serologijo in fiziološko in patološko kemijo.

V začetke zdravstva nas uvaja Žofor afriškega čarovnika, ki s svojimi čarodejnimi sredstvi, darili in amuleti obdeluje na teh ležečega črnca. Ta način razstavljenja se vsebova dobro obnese.

Tudi tisti, ki se na higieno prav nič ne razume, bo znal ceniti pomen čiščenja, če vidi na razstavljenih predmetih debele plasti saj in prahu; nalač za to so take predmete tja postavili. Majhen človek ima zbran v vreči ves prah in vse saje, ki padajo na leto na vsako osebo v Londonu; vreča je večja kot človek. V raznih steklenih cevih vidiš sestavne dele vtičane umazanje; ljudje stojijo tam, se čudijo in ne verjamajo, kaj vse je v zraku. To je prava šola za snaženje in čiščenje.

Tako tudi nihče ne more pozabiti vtiča, ki ga napravijo nanj gipsni vzorec otrok, na katerih lahko vidi razliko v razvoju in konstituciji otrok, ki stanujejo v stanovanjih z eno sobo, z dvema ali s tremi. Sploh je načelo razstave to, da vidimo vse nazorno in vzopredno; tako se pozna napredek.

V oddelku kirurgije vidiš orodje predantiseptičnih stoletij in pa najnovejše orodje, čisto iz kovine, brez okrasov; obenem vidiš slike, kako se orodje uporablja, modernega kirurga in barvani lesorez Ambroise Pareja (1517–90).

Na dušo ti govorijo vzorci diet; vidiš najrazličnejšo sestavo obedor, zadosino in pripravne poleg nezadostnih in neprimernih. Tudi otroška hrana je tam; primerna na eni strani, neprimerna na drugi. Posebno nazorno je predložena potreba, da morajo biti jedi čiste. V prav majhni jedilnici je pokrita miza, skoz odprtje okno so prišle muhe in lezejo po jedi okoli, z nitimi je označena njih pot. Sploh je muhám posvečena posebna pozornost, na razne načine se nam pokazujejo kot prenašavke nesnažnosti in bolezniških živil. Posebno vpoštovanje so majhne mušice (moskiti), vidiš jih v nadnaravnem velikosti Iz preparativ, vzorcev, slik in statistike se lahko poučiš o njih razvoju, življenskih pogojih in njih pomenu za razširjanje malarije. Po učiš se o naredbah za sanacijo pokrajiny malarije, vidiš ribe, ki se hranijo z ličinkami moskitov in ki jih je torej treba v onih pokrajinih zareziti. Tudi početek in predelava klinične ti ne vide.

Umljivo je, da je za nalezljive bolezni odmenjenega veliko prostora. Velikega pomena je bakteriološka zbirka. Higijenski zavod v Liverpoolu je poslal vse, kar se tiče boja proti kugli in torek tudi proti podganam na ladjah, med drugim tudi najmodernejše priprave proti prihodu podgan. Da na primer ne morejo po vreči gor plezati, so napravljene okoli vrvi velike plošče iz železne pločevine. Slike in originalni aparati kažejo pristaniško kontrolo, kvaranteno, asanacijo dokov in delovanje sanitetnih pokrajin, v katere je morje razdeljeno v svrhu hitre izvedbe poročevalnega sestava.

V Angliji se ni treba dati koz cepiti; vendar si jih večina da. Da je potrebno, kaže statistična tabelica. Lani je bilo v Angliji 3789 slučajev koz; 83.2 odstotka je bilo takih, ko jötčnik ni bil cepljen.

Vse predmete podpira statistika; v živih rdečih in zelenih barvah govori jačne besede, lepaki poljudno razjasnjujejo podane številke. Tako izveš, da je umrl pred cepljenjem na difteriji 30.4 odstotka oseb, po cepljenju 8.2 odstotka, da je umrljivost na legarju padla od leta 1870 do leta 1905 od 1470 slučajev na 1; leta 1913 je imelo še 27 odstotkov osem- in devetletnih učencev uši, leta 1922 samo še 7 odstotkov, viden dokaz velepotezno izpeljane šolske higijene; tam vidiš tudi najvažnejše njene naprave: pouk, negovanje las in kože, javna kopališča.

Statistika o bolniškem zavarovanju je premo pregledna. Druža statistika govori o

rojstvih in o umrljivosti otrok. Rojstev je bilo na Angleškem leta 1860 34.3 na 1000 ljudi, leta 1923 pa 19.7; umrljivost je pa padla od 160 leta 1870 na 69 leta 1923. Sedaj se za matere in dojenčke tudi na Angleškem zelo brigajo. Vse tega se tičoče vidiš na razstavi, v besedi, slikah, vzorcih in originalih: higiena mleka, naravna in umetna prehrana, oblete in obuvalo, otroška zavetišča in otroške bolnišnice, materinska zavetišča, ravnanje s polabljениmi in duševno zaostalimi otroci itd. Moto tega oddelka je: Skrb za matere in otroke je prvi korak k ozdravljenju naroda. Tam vidiš tudi zdravstveno abecedo, s katero se otrok igraje nauči najvažnejših stvari o higieni. Da je negovanje zob še posebej poudarjeno, je ob važnosti tega predmeta umljivo.

Ne smemo pozabiti na obrtno, stanovanjsko, prometno higieno in na higieno živil; o vsem tem vidiš pred mete, številke, tabele, kratka navodila. Miniaturne tovarne živil ti kažejo higijensko predelavo hranil; pri statistiki raka si opozorjen na pravčasno operacijo, spolne bolezni imajo obširno statistiko; sploh, nič ni pozabljeno. Prav posebno velja to o boju proti tuberkulozi. Statistika nam pravi, da je umrl na Angleškem leta 1860 od 1 milijona ljudi 3279 na tuberkulozi, leta 1920 pa 1131; tam so modeli sanatorijev, šole na prostem, ležalnice, vrtna mesta, naprave za lečenje s svetlobo, posebne priprave za lečenje kostne in členske jetike, kopeli v gugalnicah itd.

Zmeraj je zraven zgodovinsko pojasnjevanje in ono v slikah. Pa tuči navzoče osobje ti vsako stvar takoj in uslužno pojasni. Vidiš slike raznih bolezni, desinfekcijske aparate za obleko in perilo, modele izoliranih hiš, varnostne oblike iz 17. stoletja, tokijsko bolnišnico za gobavce itd.

Ta oddelek ni med zadnjimi v Wembleyju. V nasprotju z lanskim letom so uvideli, da tako podjetje, kakor je Velebritanska razstava higiene ne more prezreti. Od vse razstave bo trajno korist dal v prvi vrsti higijenski oddelok. A z zaključitvijo razstave bi ta oddelek ne smel prenehati, spremeniti bi se moral v potovano higijensko razstavo, potujec pod strokovnjaki vodstvom po vsej deželi okoli.

Spiritistinja o Amundsenu.

Tudi okultisti se zanimajo za Amundsena. Njih prerokovanje, da se bo vrnil koncem maja, se pa ni izpolnilo. Sedaj pripoveduje neka dunajska spiritistinja tele sanje: »Videla sem te dni Amundsena, a ne v ledu in snegu, temveč izven njega. Iskal je človeškega bivališča in se nahaja sedaj v vasi, koje prebivalci so zaviti v živalske kože. Prebivalci so podobni Indijancem, rjava je njih polt in širok je njih obraz. Zemlja tam se večkrat zelo strese. Amundsen je stal pred odprtino, iz katere se dviga meglen dim. Ljudje nosijo krinke, da so zavarovani proti pogubnemu vplivu plina. Amundsena pa prebivalci nočjojo izpustiti, ker se bojijo, da bo po njegovem povratku kakšna tuja država zasedla pokrajino, ki jih je odkril. Ce ga bodo v prihodnjih treh tednih ekspedicije dobile, je rešen.« No, potem ni rešen.

Ravnatelj tovarne Dornier, ki je izdelala Amundsenova dva aeroplana, je prišel nazaj v Oslo. Bil je pri startu zraven. Pravi, da sta se aeroplana igraje lahko dvignila, kljub temu, da sta morala nositi 3050 in 3100 kg teže, dočim je teža preračunjena samo na 2500 kg. Oba norveška pilota sta prvovrstna letavec in je vsaka napaka med poletom izključena. Edina težava je, kadar je treba pristati; takrat se lahko kaj zgodi; a nevarnosti za ekspedicijo ni. — Mi smo že davno rekli, da je Amundsen rešen, če je le iz aeroplana ven zlezel.

Francoz Charcot se poda z ladjo »Pourquoi pas?« te dni na sever. Mc Millanova ekspedicija je pa odšla iz Philadelphia 11. t. m. m. upa, da bo prišla z Amundsenom okoli 1. avgusta skupaj.

Japonci v inozemstvu.

Gotovo je zanimiva statistika, ki jo je priobčil japonski izseljeniški urad o številu v tujini trajno ali začasno bivajočih Japoncev. Statistika nam pove, da je sorazmerno tako malo Japoncev izven svoje domovine. V statistiki so všeti vsi Japonci, ki so tekoma zadnjih desetletij zapustili svojo domovino. Vseh Japoncev z očrti vred se nahaja v inozemstvu samo 594.600, med temi je 345.800 moških. Koliko od teh je samo začasno v inozemstvu, tega nam statistika ne pove. Interesantna je statistika tudi v pogledu na število Japoncev v Ameriki. Znane so tožbe o trdem zadržanju Amerike napram doseljevanju Japoncev v Združene države. Iz statistike pa je razvidno, da je razmeroma največ Japoncev, ki so odšli iz svoje domovine, naseljenih v Ameriki ter na havajskih otokih. Na Kitajskem, kjer ni nobene omejitve napram doseljevanju Japoncev, v Mandžuriji, ki stoji gospodarsko pod vplivom Japonske in tudi politično v precejšnjih meri — v nobeni izmed teh dežel v toliko Japoncev, kolikor jih ima samo Amerika in Havajska država. Na Kitajskem biva 224.700 Japoncev, v Ameriki pa 254.400. Število Japoncev v Sibiriji pa se je gotovo zmanjšalo

od časa sestavitve te statistike. Kanada moški 12.748, ženske 6.412; Združene države (brez Havaj) m. 82.087, ž. 49.270; Havaj m. 68.615, ž. 54.421; Meksika m. 2.301, ž. 1.009; Panama in Cuba m. 551, ž. 129; Brazilija m. 24.135, ž. 17.639; Južna Amerika (brez Brazilije) m. 10.319, ž. 3.240; Filipini in Guam m. 6.825, ž. 1.565; Južna Azija m. 10.526, ž. 7.037; Oceania m. 3.608, ž. 271; Kitajska (brez Mandžurije) m. 24.040, ž. 24.229; Mandžurija (z Kvantungom) m. 94.676, ž. 84.808; Sibirija m. 1.998, ž. 1.369; Evropa 3.307, ž. 497; Afrika m. 28, ž. 21.

Cudovita jezera.

V notranji Aziji, ne daleč od Kaspijskega morja, leži jezero, nenavadno rožnate barve, čigar bregovi so pokriti s snežnobeli solnatimi bregovi. Iz jezera prihaja vonj, ki je prav sličen cvetličnemu vonju. Vonj in lavo jezera delajo rastline, ki rastejo v dnu jezera. K najčudovitejšim jezerom na svetu prištevamo tudi smolnato jezero na otoku Trinidad. Jezero meri čez 300 oralov in veliki asfaltni kosi plavajo v njem. Podobno jezero je tudi v Venezuela. V vsej okolici smolnatega jezera je zrak nasičen s strupenimi parami, sredi jeze ra pa izvira vrelec tekočega asfalta, čigar mehurčki vsebujejo škodljive pline. Delavci hodijo po jezeru in režejo iz njega velike deske asfalta, ki ga potem odvajajo. Naslednje jutro je odprtina zopet polna smole in tako bi človek sedil, da so zaloge asfalta neizčrpne. To čudovito jezero je odkril Sir Walter Raleigh, ko je pristal L. 1595. pri iskanju Eldorada ali zlate dežele na potu k zalivu Orinoka na Trinidad. Drugo nenavadno jezero je na polotoku Kaspijskega morja. Vse njegovo površje je pokrito s tako gosto in silno solno skorio, da človek čisto varno po njej koraka.

Grob rabija Askenazija najden.

Mladi judovski arheolog Freilich je pred nekaj dnevi odkril na judovskem pokopališču v Krakovem zanimiv grob, kar je vzbudilo pri vseh Judih cele Poljske silno zanimalje. Učenjak je odkril namreč grob znamenitega hebrejskega kabbalista in pesnika rabija Eliezer ben Eliahu Askenazija. Ze štiri stoletja so judovski arheologi zmanj poskušali izvedeti za grob tega moža. Ker niso našli ničesar toliko časa, so se med judovskim ljudstvom razširile različne legende o Askenaziju. Rabi Askenazi je bil rojen L. 1513. in je umrl L. 1586. Dolgo vrsto let je bil nadrabinek v Egipatu. Naselil se je potem na otoku Cipru. Od tu je odšel v Italijo, kjer je nekaj časa živel v Benetkah in Cremoni. Pozneje je bil rabinec na Posenjskem in Poljskem. Zapustil je lepo število del v judovski kabbalistični vedi, izkazal pa se je tudi kot liturgični pesnik. Skrivnost izginulega groba je sedaj po Freilichu odprtita. Pri izkopavanju na judovskem pokopališču v Krakovem je našel nagrobeni spomenik rabi Askenazija. Napis na tem spomeniku jasno kaže resnico in ni mogoč noben dvom. Judje pa od dneva odkritja romajo v velikem številu na grob slavnega moža.

Nov Tolstojev roman.

V nekem londonskem časopisu poročajo, da je profesor na moskovski umetnostni akademiji Grusinskij našel med Tolstojevimi manuskripti začetek, do sedaj še neznanega, romana. Časovno spada ta roman med »Vojno in mir« ter »Ana Kareninac«. Deli tega romana bodo objavljeni najprej v časopisu »Novi mir«.

Ameriški general o svetovni vojni.

Bivši ameriški general in divizijski polveljnik na francoskem bojišču Robert Lee Bullard priobčuje v čikaški »Tribune« svoje spomine iz svetovne vojne. V njih brezpozorno odkriva nepriravljjenost Združenih držav na vojno. Čete v Evropi niso mogle dobiti niti najpotrebnnejših stvari, vsaka organizacija je odpovedala (to se nanaša na čas meseca novembra 1917). V tem se je pa ameriški tisk silno širokoustil, kakšne silne operacije izvršujemo in kakšne ogromne načrte imamo. Američanom v Evropi se je zdelo, da ameriško hvestanje nikdar ni bilo večje in da naša dela nikdar niso bila manjša v primeri z našim hvestanjem. Zares, če vpoštavamo ameriško zgodovino, ameriški pacifizem in nepriravljjenost na vojno, so se delali čudeži in doma sami med seboj bi se mogli hvalisati: toda spriči velikih činov, podjetij in uspehov Britanije, Francije in Nemčije so morali Američani molčati. Naj so bili naši nameni še tako dobrni, kar smo izvrševali na bojišču, je bilo majhno, smešno, bedno. Sami in hvalisanje je bilo odvratno. To so častniki ameriške vojske bližini bojišča bridko čutili. Bili smo tako ceramočeni, da smo morali molčati. Zavezniškim smo ponavljali samo eno: »Dobro voljo imamo; nekega dne boste videli uspehe, samo ako boste mogli tako dolgo zdržati.« — Pišoč o italijanski katastrofi pri Kobariju, izreka Bullard o italijanski vojski zelo ostro sodob. Med drugim pravi, da mu je rekel neki francoski častnik: »V francoski, ameriški, britanski in belgijski družbi morem vedno gredit Italijane, ker je mnenje o njih povsod soglasno; vsi jih smatramo za malovredne, za strahopete ali po sovražniku podkupljene ljudi.« Dalje piše Bullard: »General Foch je bil poslan v Italijo, da tam prouči vojno stanje. Nato je dal v francoskem vojnem ministrstvu z ozirom na Italijansko prošlo za pomoč sledoč izjavilo: »Italijanska vojska se ni borila; naj se bori. Zahleva 26 zavezniških divizij; dobila ih bo šest.«

Italijansko-afganistanski spor. Italijanska vlada je poslala afganistanski vladi protest zaradi usmrtnitve inženjerja Piperne in si pridržala nadaljnje korake. — Inženjer Piperne, ki je bil italijanski državljan, je bil v afganistanski državni službi. Lani je bil zaradi neke zadeve pozvan na policijo, a se vabilu ni odzval. Ko so prišli ponj policiji, je strejal in enega ubil. Vsled tega so ga zaprli in obsoledili na smrt. Po prizadevanju italijanske diplomacije so pa sorodniki ubitega proti plačilu krvne odkupnine v smislu tamošnjih običajev pristali na odpuščanje, nakar bi moral biti Piperne izpuščen na svobodo. Ker so afganistanske oblasti s tem predolgo odlašale, je Piperne ušel in bežal proti ruski meji. Tik pred ciljem pa mu je vpadel pogum ter se je sam javil oblastem, ki so ga znova zaprle. Italijanska diplomacija se je takoj zopet vzvela za osvobodenje Piperne in kabulsko vlada je dala koncem maja t. l. povsem zavoljive obljube. Dne 2. t. m. so pa Piperne v zaporu usmrtili. Vsled tega je, kakor uvedoma rečeno, italijanska vlada poslala svoj protest.

Italijansko

Invalidski kongres v Skoplju.

Zveza vojnih invalidov kraljevine SHS je imela svoj letoski redni kongres dne 6., 7. in 8. junija t. l. v Skoplju. Zbrali so se delegati iz cele države, med njimi tudi 14 iz Slovenije. Kongres se je vršil v poslopiju državne gimnazije in so ga posetili tudi razni zastopniki društev in oblasti. Vlado je zastopal načelnik invalidskega oddelka v ministrstvu za socialno politiko in tudi vojni invalid g. Novakovič. Dne 6. junija se je otvoril kongres s predkonferenco delegatov. Naslednji dan pa se je vršil kongres, ki ga je otvoril predsednik osrednjega odbora g. polkovnik Pero Lazarević. Pred prehodom na dnevni red je kongres brzjavno pozdravil Nj. Veličanstvo kralja. Poročilo O. O. se je soglasno odobrilo s pohvalo funkcionarjev. Predsednik Lazarević je poročal o najvažnejših invalidskih vprašanjih. Povedal je med drugim, da se ni pripravil v odbor za izdelavo načrta bodočega invalidskega zakona zastopnik Zveze, dokler ni posredoval sam kralj, in da je ministrski svet popolnoma spremenil predloženi načrt zakona na škodo vojnih žrtev. Potem je pozval kongres, da sklepa predvsem o sedanjem položaju invalidskega vprašanja. Ugotovilo se je, da je upati, da se bo načrt invalidskega zakona vendarle popravil, kolikor mogoče v smislu želj in potreb invalidov samih. O. O. je že preskrbel za to, da zakonodajni odbor predeluje načrt invalidskega zakona.

Kongres je obsodil delovanje kluba članov invalidov, ki je s svojim rovarjenjem veliko škodoval organizaciji in se mu je posrečilo, pridobiti za svoje člane ne glede na druge vojne žrteve za zvišanje častniških pokojnih skor ves stotinljivi kredit, ki ga je vlada pred par meseci izplačala. Sklenilo se je, izključiti iz Zveze vse člane odbora omenjenega kluba, člane pa pozvati, da se tekmo enega meseca zbrisijo iz kluba in povrnejo v Zvezo vojnih invalidov, sicer se smatrajo tudi oni za izključene. Kongres je nastopil proti invalidu podpolkovniku Gardiću, predsedniku

sarajevskega izvršilnega odbora, ki je povzročil pri ministrstvu za socialno politiko, da ni izplačalo Zvezi pripadajočega 4 pro milijon dohodka iz državnega monopola. Gardića so izključili iz Zveze.

Z največjim ogorčenjem je kongres obsojal takozzano posebno invalidsko komisijo, ki je reducirala skoro polovico, ponekod tudi tri četrtine vojnih žrtev od vseh pravic do državne zaščite. Posamezni delegati so predložili krivice, ki so jih izvršile specialne invalidske komisije s tem, da so reducirale po večini prave invalid, nasprotno pa pustile dosti neinvalidov kot invalid. Vse take krivice, ki so se dogodile pri nas, je popisal delegat iz Slovenije g. Kruščić.

Vsa poročila na kongresu so pokazala zelo dober napredok invalidske organizacije, ki je s svojim delom preprečila mnogo pretečih nevarnosti v invalidskem vprašanju.

Delegati so izvolili zopet stari osrednji odbor pod vodstvom prejšnjega predsednika polkovnika Pere Lazarevića.

Končno je bila sprejeta resolucija. Kongres se v njej najpreje zahvaljuje kralju za njegovo varstvo in pomoč ter ga prosi za obseg tudi v bodočnosti. Od parlamenta zahteva, da sprejme v invalidski zakon vse določbe, ki jih je predložila Zveza potom svoje spomenice, izreka najodločnejši protest proti izvršenim redukcijam invalidov, kakor tudi proti odpustitvam invalidov iz državnih služb. Zahteva obvezno organiziranje vseh vojnih žrtev, in da se izpolnijo vse obljube prejšnjih ministrov glede zgradb invalidskih domov. Daže zahteva izplačilo vseh zaostalih pokojnin, ki znašajo okoli 200 milijonov dinarjev. Invalidi naj se opreste invalidskega davka. Državne oblasti naj pokažejo več strpljivosti do vojnih žrtev. Potem prosi za takojšnje sprejetje invalidskega zakona. Ortopedski zavodi naj se preurede in se jim zasigurajo od države sredstva za popolno popravo in izdelavo najmodernejših aparativ. Vse državne materielle pomoči naj se dele preko invalidskih organizacij. Zgradba na Mirju v Ljubljani se mora izročiti invalidski organizaciji v Ljubljani in ne komu drugemu, ker je zgrajena iz invalid-

skih kreditov. Resolucija se bo poslala po deputaciji Nj. Vel. kralju in raznim ministrstvom.

EXCELLA

najboljši in vendar najcenejši stroj
rodninu in obrt. — Nadomestni
deli za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA
palata Ljubljanske kreditne banke

Orlovske vestnike.

Ljubljansko orlovske okrožje priredi celodnevno prireditve dne 5. julija v St. Vidu. Polovica vožnja po vseh železnicah v Sloveniji je razprošena. Bratski odsedi naj poslije čim preje prijave za kosila (Din 10). — Narodne noče pozdravljene! — Pri telovadbi se vrši prvi stafetni tek. Žimagovalci dobre prehodno dario. Dne 5. julija bo razstava dobitkov loterije za Ljudski dom v St. Vidu nad Ljubljano.

Naraščajski zlet. V nedeljo 21. junija se vrši naraščajski zlet šentpeterske orlovske srečenje na Janče. Prosim brate vaditelje naraščaja, da do 16. t. m. sporoči srečensku odboru število udeležencev tega zleta, da odbor pravočasno sporodi na Janče radi kosila. Izleta se lahko udeležijo tudi članji. Bog živi! — Predsednik.

Orlič bo izšel radi neodstranjivih ovir za junij in julij skupaj prve dni julija. Prosimo, da naraščajski vodje svoje male o tem obveste. Bog živi! — Br. Nardžič.

Turistika in sport.

Prvenstvena tekma Bačka (Subotica) : Ilirija. Danes ob 17.45, igrišče Ilirije. Predtekma Ilirija rez. : Primorje rez. ob 16.30. Kot prvaki subotičke nogometne podvezne nastopi danes JAD Bačka v I. kolu tekem za prvenstvo Jugoslavije proti našemu prvaku SK Iliriji. Bačka velja popolnoma upravljeno z najboljšim klubom v državi enakovredno močvo, z elektno in koristno, vedno na uspeh usmerjeno igro. Poleg tega uživa slovesno absolutno fair mečeva. Nobenega dvoma ni, da bo naša sportna publike sprejela subotičkega reprezentanta kot milega in dobrodošlega gosta. Zadnji rezultati Bačke: proti Jugoslaviji v Belogradu 0 : 1, proti Concordiji (Zagreb) 2 : 1, proti Hašku je dosegla 11. junija z nekompletним močvom izid 2 : 1. Slika močva je razstavljena v izložbi trgovine Magdič. Proti Iliriji nastopi danes kompletna z izemo enega pola. Sestava močva: Virag — Kujundžić, Gubić — Šefčić, Vukov, Poljaković —

Rudić, Kikić, Kováč, Marskić, Slezak. — Sestava Ilirije: Miklavčič — Pogačar, Beltram — Dekleva, Zupančič II, Lado — Zupančič I, Pevalek I, Oman, Dobrevič, Pevalek II. Ilirija je absolvirala povodno gostovanje Venezije posebno primeren trening za današnjo prvenstveno tekmo. Tudi Bačka goji našreč ono hitro, energično igro s pretežno dolgimi pesi in vporabo izvrstnih kril. V Bački naleti na vsaj enakovrednega protivnika in baščani mora vnaprej na trd boj, v katerem bo odločala večja vetrinost, hitrost in borbenost.

K meetingu Ilirije. Zadebo se ni točno. Sportnik mora biti reden in točen. Vsak rezultat bi se bil moral takoj razglasiti. Prej delamo reklamo, potem pa gledamo v zrak in čakamo, kdaj se bo rezultat objavljen. Pri metu kopja, diskova in kladiva se sicer vsak met ne more takoj merit, a vsaj na koncu naj bi se povedalo. Ali pa skok! Ko gre lata kvišku, se mora glasno razglasiti, kako visoko je. Pri skokih do 150 cm v višino ne bomo doсти pozornosti, nato pa že. Tako smo pa samo po telesni dolžini zraven stojecih približno vedeli, da je skok okoli 170 cm. Drugie imajo tudi table, na katerih naznavajo uspehe z daleč vidimimi črkami ali številkami. Tako smo pa šli proč in smo vedeli samo za rezultat teka na 1000 m, ki ga je nekdo zaklical gor na tribuno. Malo več pozornosti za občinstvo bi res ne škodovalo, to bi bila najboljša reklama za sport.

Sportne drobtine. Uruguačci so igrali na Dunaju proti Vienni 1 : 1 (polčas 1 : 1). Vsi listi navdušeni. Gledalcev 55.000, rekord za Dunaj. — Amsterdamski stadion za igre 1928 je zagotovljen. — Wied je pretekel 3000 m v 8:27.5, nov rekord; prejšnji Nurmijev rekord iz leta 1922 je 8:28.6. — Sved Thorp je vrgel kopje 66.08 m daleč v Ameriki mečeo Hils. Houser in Harraft diskos kar za stavo čez 48 m, kroglo pa čez 15 m. — Franco Cadine je sunil obojestrno 161 kg, z nepristnim dvigom do prsi; menda se bo kosal z Rigoulotom, ki je sedaj profesional; zmagal bi Rigoulot. Dunajčan Klement je star 48 let, težak pa za 58 kg, in še zmeraj trenira. Zadnji je obojestrno sunil 120 kg, neverjetno. To naj bo spet opomin za one sportnike, ki vržejo s 30. letom puško v koruso in pravijo, da so že stari. — Italijani so zelo hudi, ker se Dempsey noče meriti z njih oboževanim Ermilio Spalla. Dempsey prav pametno odgovarja, naj napravi Ermilio Spalla obitajno pot in naj pohrsta prej druge bokserje, potem ga bo pa Dempsey z veseljem pobil na tla. Izborni Tunney je potokel Gibbonsa v 12. rundi k. o. Gibbons se je boril prej enkrat z Dempseyem 15 rund neodločeno. S tem pa še ni rečeno, da je Tunney boljši kot Dempsey. Lep pa bo boj med tem dveima.

Poizvedovanja.

Ključi, kateri so bili najdeni na Mirju pri Gradaščici, naj se vrnejo proti visoki nagradi na Rimski cesti 19, dvorišče.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 150 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Dir. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Prodajalko

KOT UČENEC bi rad vstopil deček, 14 let star, močan, s primerno šol. izobrazbo v mešano trgovino na deželo, kjer bi imel vso oskrbo. — Ponudbe na upravo »Slovenca«, Maribor.

Prodajalko

Izučeno v trgovini s steklom in porcelanom — se tako sprejme v stalno službo. — Samo pismene ponudbe na JULIJ KLEIN, LJUBLJANA poštni predel št. 40.

Samostojni, prvočrnstni KROJAŠKI MOJSTRI dobe vsake manjšino konfekcijskega dela na dom. Vprašati: Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE.

na Erjavčevi cesti št. 2, nasproti Dramskega gledališča. Ravnokar došli modni platneni suknji in se dobe že od 70 Din naprej. Bogata zaloga vsakovrstnih OBLEK za gospode, dečke in fante po konkurenčnih cenah. HITITE, da ne ZAMUDITE

Pozor, zobarji! Pozor, zobarji!

Proda se zobarsko-zdravniška praksa v Splitu, obstoječa 21 let, na najboljšem glasu, za četrtino normalne cene. Obrniti se je treba na dr. Baumüller v Splitu.

Klijucavničarstvo stavbno in strojno, dobro vpeljano in zaposleno, hiša v stanovanje, vsled družinskih razmer naprodaj. — Dopisi na upravo »Slovenca« pod »Zelo pocenje.«

Srno in mlade LOVSKIE PSE, resaste ptičarje, prodam. — NOVI VODMAT 62, LJUBLJANA.

Dotečna GOSPOD in GOSPA katera sta iskala mesečno sobo v Vižmarjih št. 75, se lahko zglašita istotam.

14-letni FANT krepak in močan, iz dobre kršč. družine, se želi izručiti klijucavničarstvu ali strugarsva pri mojstru z vso oskrbo, učna doba 4 leta. — Naslov v upravi pod št. 3879.

Sprejme se več izurjenih in marljivih monterjev. — Ponudbe z navedbo doseganje zaposlitve pod šifro: »Monterje« št. 3877 upravi.

Podjetnik stavb. stroke z večletno polirsko in mojstrsko prakso, želi radi posnemanja kapitala primerne službe. — Naslov pod št. 3876 na upravo lista.

Zavarov. družba STARAJA, išče posebno za požarni oddelki krajev, zastopnike v vseh krajev Prevaljške, Marenberškega in Slovenjgrškega okraja. Nudi se dober in trajen zastužek. — Pojasnila daje: gosp. OSVALD, Prevalje. — 3797

Isčese POSTREŽNICA (hišna) za dopoldanske ure. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3866. Isčese se tudi PERICA za pranje perla.

Kočijaž samski, vajen kočjiških in jezdnih konj v vozu in pod pedlom, doslužen kavalerist, se IMe. Plača 600 Din mesecno, oblike in vsa oskrba.

Le taki prosliti, ki niso pijači udani pridejo v počet. — Ponudbe pod: »Trezor kočijaž« št. 3812 na upravo lista.

Kočijaž samski, vajen kočjiških in jezdnih konj v vozu in pod pedlom, doslužen kavalerist, se IMe. Plača 600 Din mesecno, oblike in vsa oskrba.

Le taki prosliti, ki niso pijači udani pridejo v počet. — Ponudbe pod: »Trezor kočijaž« št. 3812 na upravo lista.

Voika

Najmodernejši, plateni, na špango . . . 100 D tenis, angleški . . . 130 D in vse druge vrste najcenejše.

»Voika« - čevljci

Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Prepričajte se!

Kratek klavir

dobro ohranjen, izoren glas, se cena proda. — Naslov v upravi lista pod št. 3864.

Registr. blagajna

(National cash), velika, izborna ohranjenja, je cena na naprodaj. — SEVER & KOMP., Ljubljana. — 3874

Wertheim BLAGAJNA

pisalni STROJ, pisalna MIZA, STELAZE in razne druge trgovske oprave, so na naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3888.

Lokal

v sredi mesta, se odda. — Naslov v upravi lista pod št. 3887.

Naprodaj

je trgovina s špecijerskim blagom in inventarijem, v glavnih ulicah, obenam s ledno gradb. parcele 254 kvadratnih, seženje po 162,50 D. Proda se radi odpotovanja. Vprašanja: JAGIČ - Zagreb, Ilica št. 89. — 3891

Naprodaj je ŠIV. STROJ

popolnoma nov, pri Jebračinu v Zgornji Šiški 118. — 3886

Leyrerjeve slike

original, in Valvasorja, odda HINKO SEVAR, antikvarijat-knjigarna — Ljubljana, Stari trg št. 34. — 3885

Lep travnik

dva orala velik v bližini gostilne pri Koscu, na Opekarški cesti, se proda. — Poizve se: Sv. Petra cesta št. 85. — 3901

Košnja se odda

6 oralov za leto 192

Kdor da več

za priporočilo svoje tvekne ali podjetje v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaže kupuje ali prodaja, obrene poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnejšo pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje češče večje škode.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel restavracijo na Šmarjetni gori.

Otvoritev se vrši v nedeljo, 14. t. m.

Za obilen obisk se priporoča

Fran Anderle.

Stev. 150-25

3894

Razpis

O ODDAJI DEL NAPRAVE ZELEZO-BETON-SKEGA MOSTU NA KOLODVORSKI DOVOZNI CESTI V TRŽIČU.

Cestni okrajni odbor za okraj Tržič v Tržiču razpisuje na podlagi čl. 86. do 98. zakona o drž. računovodstvu na nedeljo dne 21. junija 1925 pismeno ofertno licitacijo za prevzem naprave, novega železobetonskega mostu čez Bistrico na kolodvorski dovozni cesti v Tržiču.

Za izvedbo tega dela veljajo razen gradbenega elaborata še posebni pogoji, katere more vsak interesent obenem s prepisom splošnih pogojev in črtjev dobiti vsak dan (razen dne 15. t. m.) v navadnih uradnih urah od 9. do 12. ure in od 14. do 15. ure v pisarni cestnega okr. odbora (občine) v Tržiču za odškodnino 60 Din.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 100 Din, se morajo izročiti v zapetačenem zavitku z zunanjim oznakom:

»Ponudba naprave kolodvorskogga mostu v Tržiču, ponudnika N. N.« Ponudbe morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenci dne 21. junija 1925 do desete ure dopoldne v roke predsednika dražbenega komisije.

Licitacija, ki bi javna, se bo vršila točno ob deseti uri dopoldne istega dne v pisarni okr. odbora (občine) v Tržiču. Vsak ponudnik mora položiti po čl. 88. zakona o drž. radv. kot kavcijo pet odstotkov (odnosno deset odstotkov, če je tuj državljan) ponujene vsote in sicer pred licitacijo pri načelniku cestn. odbora, ki izda v vplačani kavciji oziroma izročiti vrednostnih papirjev prejemno potrdilo.

Gradnja mostu mora biti izvršena najkasneje do 31. avgusta t. l.

V ponudbi stavljeni cene morajo biti stalne in za ponudnika obvezne, tudi če bi se material v času gradnje podražil.

Socasno z oddajo del naprave železobetonskega

mmostu mora napraviti ponudnik, še preden podre obstoječi trhli leseni most, provizoričen most, tako da ostane tudi blagovni promet (z vozovi) za časa gradnje železobetonskega mostu neoviran. Za ta provizoričen most dostavi cestni odbor železne nosilce, kar je treba pri ponudbi vpričevati. Za provizoričen most se uporabi tudi les iz obstoječega lesenskega mostu.

Dražitelj mora predsedniku dražbenega komisije po-

kazati tudi potrdilo davčnega urada, da je plačal davek za tekoče trimesečje in izročiti obenem pismen reverz, da pozna vse pogoje in da se bo ravnal po njih, in da pozna posledice, ki bi v nasprotnem slučaju nastopile.

Onim licitantom, ki pridejo na dan licitacije po 10. uri, ne bo dovoljeno stopiti v sobo, kjer se bo

vrsila licitacija.

Cestni okrajni odbor za okraj Tržič v Tržiču,

dne 4. junija 1925.

Trgovina z mešanim blagom se takoj odda

(radi smrti). — Natančna pojasnila se dobe pri

FRANC BERNIK, Ljubljana 7, Celovška c. 79.

110

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Eni stvari pri Dedi se Daylight nikdar ni mogel dovolj načuditi in to so bile njene marljive roke — roke, ki jih je prvikrat videl, kako so zapisavale brze stenografske znake in tipkale po pisalnem stroju, tiste roke, ki so bile tako krepke, da so držale prekrasno žival, kakor je bil Bob, roke, ki so čudovito švigale po tipkah glasovirja, ki so bile neumorne pri domačih opravilih, ki so bile dvoje čudes, ki sta ljubkovaje segali s prsti po njegovih laseh. Vendar Daylight ni bil pretirano udan svoji ženi. Živel je svoje moško življenje kakor ona svoje žensko. Pri opravilih, ki jih je vsak vrsil, je bilo delo primerno razdeljeno. Vse skupaj pa je bilo prepleteno in združeno v sklad medsebojne koristi in obzirnosti. On se je enako vneto zanimal za njeno kuho in njeni golebo, kakor se je ona za njegovo poljedelske prigode v zelednjadnjem vrtu. In on, ki se je odločno branil, da bi umrl od preoblega dela, je gledal na to, da se tudi ona izogne tako strašni nevarnosti.

V tej zvezi ji ni hotel dovoliti, da bi se obremenila s streženjem gostom. Imela sta namreč večkrat goste, posebno v topilih dolgih poletjih; navadno so bili prijatelji iz mesta, ki so moralni prenočevati v šotor-

Pritlična HIŠA

bližu kadetiske šole v Mariboru, 3 sobe, 2 kuhinje, veranda, klet, pritikline, dvorišče, voda, sadje, cvetličnjak spredaj, vrt zadaj, površina 644 kv. metrov, predvajna vrednost 10.000 zlatih krov, se proda. — Ponudbe poslati na M. JANKOVIČ, Šutak, Buleva 145/c. 3117

Vodne turbine

za vse razmere s hidraulično-hidrostišimi in elektra-odpornimi regulatorji

Do sedaj je postavljenih čez 3000 turbin s ca. 3,700,000 k. s. — Dalje izdeluje zavornice, jezove, vse stroje za papirnice in celulozne in karton. tovarne, stroje za užgalice, transmisije itd. Znano solidni proizvodi in pravorstne konstrukcije! Zastopnik: Iž. G. ZEMANEK, Ljubljana, Gorupova ul. 17. Tel. 621.

dobavlja: strojna tovarna in livarna

J. M. Voith

ST. POLTEN in Heidenheim.

Duhovnim sobratom, sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam, da je Bog k Sebi

pozval svojega služabnika, gospoda

Leopolda Podlogarja

župnega upravitelja v Gozdu

nagloma za mrtvoudom, maziljenega s sv. oljem. Pogreb bo v ponedeljek dne 15. junija ob 9. uri dopoldne.

Priporočam blagega pokojnika v molitev.

Kamnik, dne 13. junija 1925.

Ivan Lavrenčič, dekan.

REMINGTON MODEL 12 najnovejši AMERIKANSKI PISALNI STROJ.

— Dobavlja samo Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5

Penzijonat-restavracija „Slovenec“

Villa Ricca | Baška na otoku Krku

priporoča svoje lepo urejene in zajamčeno čiste sobe poleg kopališča. // Hrana prvorstna, kakor tudi najboljša vinna. Preskrba s stanovanjem, hrano in kopališko takso za osebo Din 70.— na dan. // Priporočam se z odličnim spoštovanjem

Gabrijel Breznik,
restavrat.

Najlepše darilo!

Pozor!

Samo 300 Din

franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija, snežno-bela in Kovinska industrija INŽ. J. & H. BÜHL, Maribor, S.M.S. desetletje trpežna. — Dobavlja se proti predplačilu ali po povzetju. Ako bi ga ugasjalo, se vzame redovljivo nazaj. — Naročila takoj, ker ne vemo, če nam bodo razmere dogustile vzdružljivo te ugodno ponudbo.

Posode držijo in sicer gornja vrsta od leve na desno po ca 2 1/2, 1 1/2 in 1 1/4 l, in spodnja vrsta po ca 1, 1 1/2, 1 1/4, 1 1/4 l, premer ponve 20 cm. — Cenik brezplačno. — Inserat priložiti.

Prodaja travnikov.

Zaradi opustitve kmetije SE PRODA V CRNI VASI St. 6, travniško posestvo z veliko lopo, 10 in pol orala najboljše še stoječe krme za konje in krve ter tudi 19 posameznih parcel od pol do 2 in pol orala. — Rezni interesenti se naj oglašajo v LONCARSKI STEZI St. 2, od 9.—12. ure do 20. junija t. l.

Naznanjam tužno vest, da je naš preblagi brat in stric, gospod

Franc Novak

železniški vpokojene

po dolgi in mukapolni bolezni, v 80. letu starosti, previden večkrat s svetimi zakramenti, vdvan v voljo božjo premilu.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v petek, 12. junija ob pol petih v Laškem, dne 13. junija 1925.

ŽALUJOČI SORODNIKI.

Zahvala. Povodom smrti našega preblagega brata in strica, gospoda

Franca Novaka

železniški vpokojenca

izrekamo vsem za izrečene in dopolnene izraze sočutja svojo najlepšo zahvalo. — Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Čede za njegovo naklonjenost in pomoč med dolgo boleznjijo, nadalje preč. duhovščini in vsem drugim, ki so blagega pokojnika spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI SORODNIKI.

Zahvala.

Ob prebridki izgubi našega nepozabnega

Stanka Gabrška

se najiskrenje zahvaljujemo vsem za številne izkaze sožalja, za poklonjene vence in šopke in za mnogobrojno častno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo gg. zdravnikom in č. duhovščini, dalje za udeležbo ob prevozu v Križah: gosp. tržiškemu županu I. Lončarju in kriškemu obč. gerentstvu, invalidom z Golnik, tržiškemu Sokolu, žol. mladini z učiteljstvom v Križah in tržiškim pevcom za pretresljive žalostinke; ob pogrebu v Ljubljani: šefu ljublj. Državne borze delav., g. Št. Lehpamerju kot zastop. marib. g. šefa, starosti J. S. S., g. viš. žol. nadzorniku E. Ganglu, Sokolom in Marijboru in Ljubljane, tovarišem I. Jugos. dobrovoljskega polka, učit. pevskemu zboru za srce segajoče petje, gg. Milostu in Zahvalniku za ganljive nagrobnne govore.

ZAHUJOČA ROBINA GABRŠEK IN SORODNIKI.

rih, ki so si jih sami postavili in kjer so si kakor pravi taborniki morali tudi sami kuhati. Mogoče je bil tak program možen samo v Kaliforniji, kjer je taboriščno življenje vsakomur znano. Pa Daylight je vedno nasprotoval, da bi mu žena postala kuharica, strežnica in hišina, ker ni imela poslov. Na drugi strani pa so bile v bakrenem pogrevalem loncu skuhane večerje za taboriške goste v veliki izbi nekaj pogostega, in Daylight jim je ob takih prilikah razdelil posamezna manjša opravila in skrbel za to, da so jih zvršili. Ako se je kdo ustavil samo čez noč, je bilo drugače. Enako je bilo vse drugače pri njenem bratu, ki se je vrnil iz Nemčije in je zopet mogel sedeti na konju. Ob počitnicah je postal tretji član družine in njemu je bilo poverjeno prisijanje ognja, pometanje in umivanje posode.

Daylight se je posvetil olajšanju Dedi in dela, njen brat pa ga je vzpodobil, da je začel izkoriscati sijajno vodno moč ranče, ki je tekla brezplodno. Daylight je bil primoran še posebej krotiti konje, da je mogel kupiti potreben material; njen brat je porabil tri tedne svojih počitnic, da mu je pomagal postaviti posebno kolo za to. Vodna moč je Daylightu žagala les, mu gojila stružnico, brus in maslenjak; največje zmagovalje pa je bilo, ko je položil Dedi roko okoli pasu in jo peljal, da si ogleda pralni stroj, ki ga je poganjalo tisto kolo

in ki je v resnici prijemal in v resnici pral perilo.

Deda in Ferguson sta po potrebljivih poskusih podučevala Daylighta v pesništvu, in tako se je zgodilo, da so ga čez nekaj časa mogli videti, ko je sedel v sedlu in jezdil po griču pa prepeval Kiplingovo pesem »Tomlinson«, ali pa ko je brusil sekiro in spremljal brneči brus z Henleyjevo »Pesnijo o meču«. To se ve, da pesništva ni tako spoznal, kakor njegova učitelja. Razen pesmi »Fra Lippo Lippic pa Caliban in Setebos« ni našel nič zanimivega v Browningu, George Meredith pa ga je pripravljal v obup. Iz lastnega nagiba si je nabavil gosli in se je vežbal tako marljivo, da sta sčasoma preživel z Dedo marsikatero srečno uro, po tem ko se je znočil.

Tako je bilo vse dobro in srečno s to dvojico. Čas jima nikdar ni potekel počasi. Vedno sta našla nova čudovita jutra in tihe hladne večere koncem dneva. Vedno ga je klicalo tisočero opravil in ona jih je delila z njim. Popolnje, kot se je zavedal, je prišel do razumevanja medsebojnih odnosov in vezi življenja. V tej novi igri, ki jo je sedaj igral, je našel v majhnih rečeh vso silno zadoščenje in užitek in hrepnenje, kakor ga je našel v blazinah velikih rečeh, ko je bil še mogočna sila in je omajal pol kontinenta s silnostjo udarcev, ki jih je zadal. Sedaj mu ni bil uspeh nič manjši, kendar je z glavo in roko v nevarnosti za življenje in ude krotil divje žrebe in ga pridobil človeku za delo. In ta nova miza, pri kateri je sedaj igral igro, je bila čista. Tu ni bilo ne laži, ne prevare, ne hinavstva. Prejšnja igra je vodila v propast in smrt, a ta nova do moči in življenja. Tako je z Dedo ob svoji strani zadovoljno motril iz hiše ob cañonovem robu sprevod dni in letnih časov, jezdil v svežih jutrih ali pod pripekajočim

Model
51
Sport

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SHS: ELASTO D. D. ZAGREB, BOSKOVICEVA UL. 8

prikrojevalca

(krojača) proti ugodni plači. Pismene ali osebne ponudbe na Konfekcijsko tovarno fran Derenda & Cie., Ljubljana, Emomska c. 8.

Kupujte samo prvo vrstno domačo svinjsko mast znamke J. P. Lastni izdelek tvrdke Janko Popovič v Ljubljani.

Najnižje dnevne cene! Solidna postrežba! Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kilogramov

Hotel „Sekovanič“, Bled

Renoviran hotel. — Penzion 65—75 Din dnevno, s prvo vrstno hrano. Izletnikom nudi v večjem naročenem aranžmaju kosilo po 15 Din. — Avto taksa na razpolago.

ALOJZIJ MAJCEN, hotelir, bivši najemnik hotela »TRIGLAV« na Bledu.

Na obroke! Manufakturno in konfekcijsko etc., OBLEKE po meri za gospode in dame iz lastne, prvo vrstne krojačnice dobiti proti ugodnemu odplačevanju na obroke le pri tvrdki

DAVORIN JOHAN IN DRUGOVI dr. z. o. z. — MARIBOR — Tattenbachova ul. 2.

50 šivalnih strojev

posamezno ali vse skupaj ter razne krojačke in pišarniške POTREBSCINE proda po prav nizki ceni zaradi opustitve podjetja KONFEKCIJSKA TOVARNA ODELO, družba z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva 36.

OBLEKA

močna iz čedkega devljota in fine dunajske konfekcije Din 660, fine damske volinene oblike Din 240, Damski plati Din 450, fantična oblike Din 75, dekliška oblike Din 50.

Razpošilja veletrgovina

R. Stermecki, CELJE Št. 18

Iustrovani cenili z čez 1000 slikami se poslje vsakemu zastoni, vzorci od suhna kamperja in razne manufakturne robe pa samo za 8 din na ogled. Kdo pride z tekmo osebno kupovat dobi nakupu zimerino povrnitva vožnje. Karafila že Din 500 poštne prostre. Trgovci enkrat cene.

Ia Knoch jermena za pogon

vedno na skladisču

A. Lampret

Ljubljana

Hrakov trg štev. 10,

Telefon štev. 247.

ITALAModel
56
zaprt

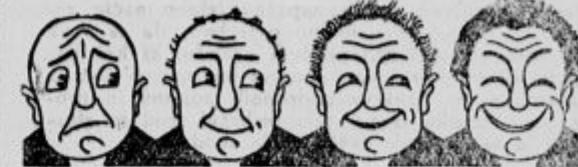
Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilniciv Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvi, vknjižbi na posestva itd. — Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

LEDA

edenično uspešno patent in zakon. zavarov. sredstvo — proti pleši in izpadanju las ter perhulam. Za eno popolno zdravljenje zadošča škatljica po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju že Din 100 (in 10 Din za poštnino) razpošilja Zaloga za Ljubljano: Salus d. d.

Kozmetički zavod Leda

Zagreb, Nikoličeva 1, poštni predel 35.

KRISTAL' D. D.

najstarejša in največja jugoslovenska ogledal in brušenega stekla

izvršuje vse v to stroko spadajoča dela po konkurenčnih cenah solidno in točno, prevzema pokvarjena in oslepela ogledala po zmernih cenah v popravilo.

Maribor, Koroška cesta 32 - Telefon interurb. 132

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatike. Posebni oddelki za popolno pravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. D. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov

Ljubljana, Karlovška cesta štev. 4.

FRANCOSKA LINIJA

Najboljša, najbrža zveza s francoskimi parobrodi za KANADO, ZJED. DRŽAVE in JUŽNO AMERIKO

BREZPLAČEN PREVOZ v SAN PAOLO

IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska 41.

**Električne tvornice
Škodovih zavodov
v Plzni.**Zastopstvo za Jugoslavijo:
Ljubljana, Selenburgova 7, hiša Jadranske banke.

Dobavlja: najsolidnejše in najcenejše elektromotorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade: električne centrale, električne železnice, cukrarnе, pivovarne, rudniške naprave itd. itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani!
Poset inženirja brezplačno na razpolago.**Le Že 2 dneva 2 Le Že****Maribor Sportno igrišče
Vsak dan ob 8 zvečer**

Evropski Barnum Bailey!

Drugi rimski Circus Maximus

KLUDSKY4 pitalni, 3 predvajalni cirkusi
Največja predstava čudes in največja eksotična menažerija na celini.**3 predstave 3**Istodobno! Monstre program!
Non plus ultra.

V nedeljo ob 4 popoldne velika predstava z neskrščanim večer. programom.

Predprodaja vstopnic pri cirkuški blagajni kakor tudi ogledovanje živali od 9. ure dopoldne.

Mlekarška zadruga na Vrhniku

ima v zalogi polnomosten najfinnejši

SIR V HLEBIH

20 do 90 kg, ki ne zaostaja prav nič za pravim emendoicem.

Blago solidno! Cene nizke!

Razpošiljam v 5, 10, 15 in 20 kg zavitkih z Dunaja
slaščice

1 kg Kokus-hlebčki	.....	Din 24—
1 kg mlečne čokolade	.....	Din 38—
1 kg vseh vrst kanditov	.....	Din 16—
1 kg čokoladne kave in oslavjenih mandeljev	.....	Din 17—
1 kg jedilne čokol. à 40, 64, 80, 120 in 150 reber	.....	Din 33—
1 kg sladnih bonbonov (male)	.....	Din 15—
1 kg sadnih bonbončkov	.....	Din 12—
1 kg mlečnih karamel (Stollwerck)	.....	Din 42—
1 kg Pralines in desserts (čokol. bonboni)	.....	Din 23—
1 kg svileni bonboni	.....	Din 17—
1 kg kakao praška v 1/5 kg zavitkih	.....	Din 34—
1 kg Neapolitan, 120 kosov za kg	.....	Din 32—
1 kg Neapolitan, 40 kosov za kg	.....	Din 24—
1 kg sadnih zrezkov, 120 kosov za kg	.....	Din 26—
1 kg sadnih zrezkov, 40 kosov za kg	.....	Din 23—
1 kg Mignon	.....	Din 35—

Max Gutfwirth, Wien XV.

Reithofferplatz 16.

**ORENSTEIN I KOPPEL
FERROSTAAL D. D.**

NAJVEČJE SKLADIŠČE SHS!

TRAČNICE — SITNI PRIBOR — SKRETNICE — OKRETALJKE — VOGANETE — KOLA ZA CIGLANE — KOLNE SLOGOVE — JAMSKA KOLA — ŠUMSKIE VAGONE — LOKOMOTIVE

NOVO! RABLJENO!

ZAGREB

SAMOSTANSKA 2

TELEFON: 26—64

BEOGRAD

STUDENICKA 9

TELEFON: 4—65

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10

(v lastni palači vis à vis hotela „Union“).

Telefon řt. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo štev. 11.945, v Zagrebu štev. 39.080.

Podružnice: CELJE, ĐAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLEĐ.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec srečk Drž. razr. loterije.